

# VÅR PLAN FOR BERGEN



Partiprogram for Arbeiderpartiet i Bergen til kommunevalget 2027

**UTKAST til behandling i partiorganisasjonen**

**1.10.2026**

# Innhold

|                                                            |    |
|------------------------------------------------------------|----|
| Innledning .....                                           | 4  |
| Tre hovedsatsinger i vår plan for Bergen .....             | 4  |
| VÅR PLAN FOR FELLESSKAPET BERGEN .....                     | 4  |
| VÅR PLAN FOR NYSKAPENDE BERGEN.....                        | 5  |
| VÅR PLAN FOR ATTRAKTIVE BERGEN.....                        | 5  |
| Kunnskap, næring og arbeidsliv .....                       | 6  |
| Et godt arbeidsliv for alle .....                          | 6  |
| Lærlingkommunen Bergen.....                                | 6  |
| Vertskommunen Bergen .....                                 | 7  |
| Kunnskapsbyen Bergen .....                                 | 8  |
| Næringsbyen Bergen .....                                   | 9  |
| Kultur, demokrati og styring .....                         | 10 |
| Kulturbyen Bergen.....                                     | 10 |
| Demokrati, deltakelse og menneskerettigheter .....         | 11 |
| Frivilligheten som en ressurs.....                         | 12 |
| En livssynsåpen by .....                                   | 13 |
| Økonomi .....                                              | 13 |
| Trygghet, sikkerhet og beredskap .....                     | 14 |
| Digital suverenitet og ansvarlig kunstig intelligens ..... | 15 |
| Bibliotek.....                                             | 16 |
| Oppvekst .....                                             | 17 |
| Skole.....                                                 | 17 |
| Barnehage.....                                             | 19 |
| Idrett.....                                                | 19 |
| Aktiviteter og møteplasser for unge i hele byen .....      | 21 |
| Lavterskelløft for barn og unge .....                      | 21 |
| En by der alle hører til .....                             | 22 |
| Eldrekraften: En god by å bli gammel i.....                | 22 |
| Bergens trygghetsgaranti for eldre .....                   | 24 |
| En inkluderende by.....                                    | 24 |
| Trygghet for bergensere med utviklingshemming .....        | 26 |
| Helse.....                                                 | 27 |
| Helsetilbud for alle.....                                  | 27 |
| Én vei inn til psykisk helsehjelp .....                    | 28 |
| En verdig og helsefremmende rusomsorg .....                | 29 |
| Mer satsing på kvinnehelse .....                           | 30 |

|                                            |    |
|--------------------------------------------|----|
| Sosiale tjenester .....                    | 31 |
| Barnevern: En trygg by for de minste ..... | 31 |
| Innsats mot fattigdom .....                | 32 |
| Kommunale boliger .....                    | 33 |
| Innsats mot vold og overgrep .....         | 34 |
| Byutvikling og boligpolitikk .....         | 35 |
| Ambisjoner for Bergen .....                | 35 |
| Tre grep for et bedre boligmarked .....    | 35 |
| Steder å være - og attraksjoner .....      | 36 |
| Natur og klima .....                       | 37 |
| Kommunal planlegging .....                 | 38 |
| Bybanen .....                              | 40 |
| Samferdsel og mobilitet .....              | 40 |
| Korttidsutleie .....                       | 41 |
| Levende bydeler .....                      | 42 |
| VÅR PLAN FOR ARNA .....                    | 42 |
| VÅR PLAN FOR BERGENHUS .....               | 42 |
| VÅR PLAN FOR FANA OG YTREBYGDA .....       | 42 |
| VÅR PLAN FOR FYLLINGSDALEN .....           | 43 |
| VÅR PLAN FOR LAKSEVÅG OG LODDEFJORD .....  | 43 |
| VÅR PLAN FOR ÅRSTAD .....                  | 43 |
| VÅR PLAN FOR ÅSANE .....                   | 44 |

# Innledning

## Tre hovedsatsinger i vår plan for Bergen

Arbeiderpartiet er klare for å ta makten i Bergen, og for å ta Bergen videre. Vi stiller til valg med en plan for en by som skaper verdier, for en kommune som er rustet for å møte fremtiden, og for et fellesskap som fungerer.

Arbeiderpartiet sitt program vil alltid være bredt, ansvarlig og gjenkjennelig. Vi går til valg på trygg og forutsigbar styring, og det er helheten som er viktigst for oss. Vårt sosialdemokratiske prosjekt er større enn summen av enkeltsaker.

Arbeiderpartiet har tidligere ledet Bergen fra underskudd til overskudd, fra kaos til trygghet. Vi har vist at det går an å skape orden i økonomien og samtidig styrke den felles velferden og gjøre Bergen bedre. Politikk handler om å ville, og om å prioritere. Vi vil prioritere det viktigste først.

**Vår plan for Bergen er en plan for fellesskapet Bergen, for et nyskapende Bergen, og for et attraktivt Bergen.**

## VÅR PLAN FOR FELLESSKAPET BERGEN

Arbeiderpartiet vil at Bergen skal være en kommune som prioriterer barn og eldre, som stiller opp for de som trenger det, og som løser utfordringer ved å bygge sterkere fellesskap. Vi har vilje til å bekjempe utenforskap ved å mobilisere ressursene som bor i frivilligheten og i hver enkelt bergenser<sup>1</sup>.

Vi vil blant annet:

- Gjennomføre et bemanningsløft for kvalitet i barnehage, skole og eldreomsorg
- Endre skoledagen, med mindre grupper og mer læring, lek og fysisk aktivitet
- Gjennomføre en fritidsreform på småtrinnet, med leksehjelp, idrett og kultur i SFO-tiden
- Starte en kraftig mobilisering mot utenforskap, med aktivitetskort til alle barn og aktivitetsgaranti for eldre
- Fremme ungdoms deltakelse i samfunnet, og legge til rette for en meningsfull ungdomstid
- Satse på ernæring, og innføre skolefrukt til alle bergenselever
- Ta grep om tilbudet innen psykisk helse, og sikre at alle får hjelp
- Legge til rette for deltakelse og brukerstyring, og styrke medvirkningsorganene i kommunen
- Gjøre kommunen rausere og mer forutsigbar i møte med innbyggere, frivillighet og ideelle aktører

---

<sup>1</sup> Vi bruker begrepet «bergenser» i aller mest inkluderende forstand, om alle som bor i byen vår.

## VÅR PLAN FOR NYSKAPENDE BERGEN

Arbeiderpartiet vil at Bergen skal være en effektiv og handlekraftig kommune som tør å gjøre ting på nye måter, som søker samarbeid, og som sørger for at alle kan bidra til å skape verdier. Vi har vilje til å slippe ungdommen til, til å våge å satse på de som prøver å utvikle ny teknologi eller etablere nye selskaper, og til å få gjort mer ved å inkludere langt flere i arbeidslivet.

Vi vil blant annet:

- Gjennomføre et stort lærlingløft, ta inn minst 250 nye lærlinger i kommunen hvert år og tilby fast jobb til alle som fullfører lærlingløpet i sykehjem eller barnehager
- Inkludere langt flere i arbeidslivet ved å øke antallet tilrettelagte arbeidsplasser og utvide til flere deler av kommunens drift, i tett samarbeid med vekstbedrifter
- Samarbeide med næringslivet om en storsatsing på ungdomsjobber
- Satse på de ansatte i kommunen, med tillit og muligheter til utvikling og videreutdanning
- Tilby hele og faste stillinger til flest mulig, også på tvers av avdelinger i kommunen
- Ta i bruk innovative anskaffelser i kommunale innkjøp for å teste ut nye løsninger, nye selskaper og ny teknologi
- Gå foran i å kreve universell utforming av programvare og systemer
- Strekke oss langt for å bidra til mer forskning og utvikling i de kommunale tjenestene, f.eks. innen helseteknologi

## VÅR PLAN FOR ATTRAKTIVE BERGEN

Arbeiderpartiet vil at Bergen skal være en kommune som folk har lyst til, og råd til, å bo i. Vi har vilje til å satse på Bergen som en attraktiv by å etablere seg i, å vokse opp i, å jobbe i, og å bli gammel i.

Vi vil blant annet:

- Løfte fram eldrekraften, legge til rette for en aktiv alderdom og innføre Bergens trygghetsgaranti for eldre
- Gjøre kulturbyen Bergen til europeisk kulturhovedstad i 2036, gjennom en bred satsing på arenaer, kulturarbeidsplasser og et tilgjengelig kulturliv for alle
- Spille idretten god, med gratis treningstid og vesentlig økt støtte til klubbeide anlegg
- Etablere et nytt selskap som skal spleise på boliger med folk som ellers ikke kommer seg inn på boligmarkedet
- Bygge ikke-kommersielle utleieleiligheter for eldre som ønsker et mer lettstelt og tilpasset sted å bo, med andre rundt seg
- Være en aktiv vertskommune for alle typer virksomheter
- Sørge for at flere studenter får sin første jobb i Bergen etter studiene
- Kutte køene, ta vare på den bergenske naturen og bygge byen videre

**Bergen er og skal være en annerledes by.** Vi skal møte fremtiden med pågangsmot og glimt i øget. Og vi skal møte den sammen.

## Kunnskap, næring og arbeidsliv

### Et godt arbeidsliv for alle

Bergenserne er Bergens fremste ressurs. Hver dag går folk på jobb for å skape verdier, utvikle ny kunnskap og holde hjulene i gang. Bergen skal være en kommune som går foran for et seriøst og trygt arbeidsliv, både som arbeidsgiver og som innkjøper.

Det er viktigere enn noensinne å sikre at flere mennesker er i arbeid, både for å videreutvikle velferdsstaten og for å gi den enkelte trygghet og muligheter. Kommunen må bruke alle tilgjengelige virkemidler for å bekjempe utenforskap og gi flere mulighet til å delta i arbeid.

For Arbeiderpartiet er det viktig at unge får mulighet til å få erfaring i arbeidslivet. Mange unge vil jobbe, og vi vet at næringslivet ønsker å tilby jobber på kveld, helg og i ferier. Vi vil invitere næringslivet til et samarbeid der kommunen bidrar til å sette dette i system i stor skala, for å aktivt få flere unge i arbeid.

Vi vil:

- Inkludere langt flere i arbeidslivet ved å øke antallet tilrettelagte arbeidsplasser og utvide samarbeidet med vekstbedrifter til flere deler av kommunens drift
- Satse på de ansatte i kommunen, med tillit og muligheter til utvikling og videreutdanning
- Tilby hele og faste stillinger til flest mulig, også på tvers av avdelinger i kommunen
- Tilsette flere nyutdannede og legge til rette for en god start på yrkeslivet
- Stille tydelige seriøsitetskrav og bruke offentlige anskaffelser til å få flere lærlinger og fagarbeidere og et bedre arbeidsliv
- Styrke innkjøpsregelverk og etterlevelse, slik at useriøse aktører ikke får innpass
- Gå foran i å kreve universell utforming i digitale løsninger og programvare
- Bruke offentlige anbud til å stille krav om tilrettelagte arbeidsplasser, praksisplass for personer i introduksjonsprogram eller lignende tiltak for personer som står utenfor arbeid og utdanning
- Dele opp kontrakter der det er mulig for å sikre konkurranse og deltakelse fra mindre og flere aktører
- Øke satsingen på spesialiserte introduksjonsprogram for innvandrerkvinner, og legge til rette for varig, arbeidsrettet integrering
- Få flere i arbeid ved å bruke mer ressurser på norskopplæring
- Kartlegge muligheten for å knytte skjenkebevilgning til krav om tariffavtale
- Ta initiativ til prosjektet «Ung Jobb Bergen», med mål om at alle unge som ønsker det skal få mulighet til å få sin første arbeidserfaring

### Lærlingkommunen Bergen

Bergen skal være en by som aktivt utvikler, tiltrekker og beholder arbeidskraft i regionen. Gjennom bedre organisering av kommunens egen drift og tettere samspill mellom

utdanning, arbeidsliv og kommune, må vi utdanne flere med relevant kompetanse, gi flere praktisk erfaring og senke terskelen inn i arbeidslivet.

Vi vil:

- Gjennomføre et stort lærlingløft, med minst 250 nye lærlinger i kommunen årlig
- Garantere fast jobb til alle som fullfører lærlingløpet i sykehjem eller barnehager
- Innføre større fleksibilitet i opptaket for å få fylt alle lærlingstillinger
- Jobbe opp mot fylket for å kreve nok skoleplasser på yrkesfag i Bergen
- Etablere et hurtigløp for utdanning/omstilling til helsefag etter modell fra Tolletaten, med intensiv opplæring og praksis tilpasset tidligere utdanning
- Øke bruk av ordninger som fagbrev på jobb, praksiskandidat og lære kandidat, særlig innen områder med rekrutteringsutfordringer
- Øke antallet IKT-lærlinger i kommunen

## Vertskommunen Bergen

Bergen er og skal være en attraktiv by å etablere, drive og utvikle virksomhet i. Kommunen skal være en aktiv partner for næringslivet og en tydelig stemme for bergenske interesser overfor statlige myndigheter.

Noen av Norges største bedrifter har Bergen som base. Her er hovedkontoret til Sparebanken Norge og TV2. Vi har Eviny og Equinor. Vi har gründere og småbedrifter, teknologibedrifter, sparebanker og finansinstitusjoner. Bergen er også vertskap for viktige nasjonale institusjoner som Universitetet, NHH, Havforskningsinstituttet, Sjøforsvaret, Fiskeridirektoratet og Konkurransetilsynet. Vi har ambisjoner på vegne av dem.

Sterke fagmiljøer på Vestlandet er viktig for å sikre at kapital, kompetanse og beslutningsmakt ikke sentraliseres i Oslo-området. I samspillet mellom kommunen, næringslivet, kunnskapsmiljøene og frivilligheten kan vi skape den attraktive og nyskapende byen. Og på samme måte som det bergenske næringslivet stiller opp for idretten og frivilligheten, skal de være trygge på at kommunen deres stiller opp for dem.

I tillegg til å levere gode tjenester, være forutsigbar og fremoverlent som reguleringsmyndighet og stå opp for grønn og klimavennlig næringsutvikling ønsker vi at kommunen skal være noe mer. Vi vil bidra til å løfte det bergenske næringslivet sine interesser og perspektiver opp til statlige myndigheter og være en positiv kraft for å sikre rammevilkår og infrastruktur som gjør det både mulig og ønskelig å drive næring her i Bergen.

Bergen er en nasjonal motor for kunnskap, kultur og verdiskaping. Vi vil sikre at byens nasjonale institusjoner innen forskning, utdanning, kultur og arbeidsliv får utvikle seg og ta større nasjonalt ansvar. Vi vil arbeide for at statlige og nasjonale investeringer, arbeidsplasser og institusjoner lokaliseres og videreutvikles i Bergen.

Arbeiderpartiet vil at Bergen i større grad skal ta en rolle i å styrke samarbeidet regionalt. Bergen sine nabokommuner er sterkt knyttet til byen vår, og vi ønsker at bymann og stril

skal snakke mer sammen om felles utfordringer. Vi vil forsterke den løpende dialogen mellom kommunene i bergensområdet, og være positive til et tettere samarbeid på nye felt der oppgaver kan løses bedre i fellesskap.

Vi vil:

- Løfte fram Bergen som Norges ledende havby
- Sikre samlokalisering av Havforskningsinstituttet og Fiskeridirektoratet på Dokken
- Arbeide for å ivareta sparebankmodellen
- Bidra til realisering av BIRs anlegg for karbonfangst og -lagring i Rådalen.
- Sørge for rask og forutsigbar saksbehandling og tidlige avklaringer fra kommunen.
- Våge å ta i bruk innovative anskaffelser i kommunale innkjøp for å teste ut nye løsninger, nye selskaper og ny teknologi
- Ta initiativ til en samlet strategi for næringsareal i Bergen der kommunen er en pådriver for utvikling og god utnyttelse av arealene
- Sørge for rutiner som gir familiene til inn- og utreisende arbeidstakere raske og trygge avklaringer om oppstart og retur til barnehage og skole
- Sikre forutsigbare vilkår for International School of Bergen
- Være en aktiv pådriver for investeringer i infrastruktur og rammevilkår som styrker Bergen og omegn

## Kunnskapsbyen Bergen

Bergen er studenthovedstaden på Vestlandet, og en ledende kunnskapsby med et levende sentrum der kunnskapsmiljøene er synlig og positivt til stede. Sterke utdannings- og forskningsmiljøer er avgjørende for framtidens arbeidsplasser og velferd. Kommunen må støtte opp om utdanning og forskning og delta i teknologiutvikling og kompetansebygging.

Vi ønsker et tettere samarbeid mellom akademia, offentlig sektor og næringslivet. Kommunen må samarbeide aktivt også som reguleringsmyndighet for å støtte opp om campusutvikling, studentboliger og innovasjonsarenaer som bidrar til økt aktivitet, flere arbeidsplasser og et mer attraktivt byliv.

Det skal være attraktivt å være student i Bergen, og vi skal også i fremtiden være verdens beste studieby med et aktivt og mangfoldig studentmiljø. Bergen har en studentboligkrise, og kommunen må bidra til å skaffe gode tomter og få regulert flere prosjekter. Studenter skal ha et trygt og trivelig hjem, ikke bare et tak over hodet.

Vi vil:

- Strekke oss langt for å bidra til mer forskning og utvikling i de kommunale tjenestene
- Satse på teknologiutvikling innen blant annet helseteknologi
- Utvikle tilbud for rask kompetanseheving og omstilling
- Styrke praksisnær utdanning og traineeordninger

- 218 • Bygge sterke tilbud innen etter- og videreutdanning, blant annet innen
- 219 digitalisering og kunstig intelligens
- 220 • Samarbeide med UiB og være en pådriver for at cybersikkerhetsfunksjoner legges
- 221 til Bergen
- 222 • Arbeide for realisering av UiB Realfaghøyden, nytt HF-bygg, nybygg for HVL, ny
- 223 fagskolen og annen utvikling av campusene i Bergen
- 224 • Bidra til at flere studenter får sin første jobb i Bergen etter studiene
- 225 • Samarbeide aktivt med Sammen om å få bygd flere studentboliger for å redusere
- 226 boligkøen og holde prisene nede
- 227 • Legge til rette for at ubebygde, sentrale tomter kan brukes til midlertidige
- 228 studentboliger
- 229 • Videreføre og utvikle samarbeidet om å gi studentene tilgang til fastlege og
- 230 psykisk helsetjeneste i Bergen
- 231 • Styrke dialogen med studentdemokratiene og studentkulturen
- 232

## 233 Næringsbyen Bergen

234 Bergen er og skal være en motor for utviklingen av Vestland, og bidra til at regionen  
 235 forblir landets største eksportør. For Arbeiderpartiet er det avgjørende å sikre stabile og  
 236 forutsigbare rammevilkår for næringslivet. Bergen skal være en kommune der bedrifter  
 237 ønsker å etablere seg, vokse og bli værende.

238  
 239 Arbeiderpartiet vil føre en aktiv næringspolitikk som legger til rette for vekst, innovasjon  
 240 og nye arbeidsplasser. Vi skal bygge videre på de sterke næringsklyngene i byen, sikre  
 241 tilgang på kompetanse og sørge for at både etablerte bedrifter og nye virksomheter får  
 242 rom til å utvikle seg.

243  
 244 Bergen skal ta vare på byens eksisterende industri og se muligheter for å utvikle nye  
 245 arealer for næring. Et sterkt næringsliv gir flere arbeidsplasser og en sterkere  
 246 kommuneøkonomi. Derfor skal Bergen være attraktiv for bedrifter.

247  
 248 Vi vil:

- 249 • Føre en aktiv næringspolitikk som bidrar til flere arbeidsplasser og økt
- 250 verdiskaping i Bergen
- 251 • Ha tett og forpliktende dialog med næringsklynger, arbeidsgivere, fagbevegelsen
- 252 og utdanningsinstitusjonene
- 253 • Sikre tilstrekkelige næringsarealer for industri, logistikk, havn og annen
- 254 arealkrevende virksomhet
- 255 • Legge til rette for etablering og vekst innen havnæringer, energi, teknologi,
- 256 industri og kunnskapsbaserte næringer
- 257 • Bidra til å styrke samarbeidet mellom næringsliv, universitet og høyskoler,
- 258 fagskoler og yrkesfag for å møte fremtidens kompetansebehov
- 259 • Sørge for raskere og mer forutsigbare plan- og byggesaksprosesser for
- 260 næringsprosjekter
- 261 • Sikre at Bergen har arealer og infrastruktur som gjør det mulig for næringslivet å
- 262 vokse og skape arbeidsplasser i hele kommunen

- Bidra til å beholde verfts kompetanse og tørrdokk kapasitet i Bergen for å kunne ta vare på Statsraad Lehmkuhl, vår maritime kulturarv og viktige maritime arbeidsplasser

## Kultur, demokrati og styring

### Kulturbyen Bergen

Arbeiderpartiet vil gjøre Bergen til europeisk kulturhovedstad i 2036. Dette innebærer en mønstring av hele kulturlivet i byen og regionen. For Bergen er dette en måte å investere i byen og å sikre at den forblir Norges mest interessante og dynamiske bysamfunn.

For Arbeiderpartiet er kunst og kultur helt grunnleggende for å skape gode, frie liv og et godt samfunn. Et løft for kulturlivet gir bedre folkehelse, bedre oppvekstvilkår, flere arenaer for samhold og solidaritet, og større grad av kreativitet og innovasjon i samfunnet vårt. Viktigst er likevel selve deltakelsen og kreativiteten, og at hver og en av oss får ta del i og utforske både samhold og individualitet gjennom deltakelse i kulturlivet.

Kultur bygger fellesskap, tilhørighet og muligheter. Byen vår har mange små kulturaktører og et mangfold av levende og tilgjengelige kulturarenaer. Stabil og klok offentlig finansiering gjør det mulig å bygge videre på dette og gi flere tilgang til kunst og kultur – uavhengig av alder, bakgrunn og økonomi.

Bergen skal videreutvikle sterke kunst- og musikkmiljøer som skaper identitet og fellesskap. Gjennom gode vilkår for både profesjonelle og frivillige kulturaktører skal Bergen befeste sin posisjon som Norges fremste kultur- og musikkby.

Lokale kulturråd bør opprettholdes som samarbeidsorgan for det frivillige kulturlivet i alle bydeler. De kjenner nærmiljøet, bygger broer mellom innbyggere, frivilligheten, kulturaktører og kommunen, og sørger for at lokale behov og initiativer blir hørt.

Å investere i kultur, er å investere i mennesker og fellesskap. Skal Bergen lykkes med ambisjonene om å bli europeisk kulturhovedstad igjen i 2036, må infrastrukturen, møteplassene og de som skaper aktivitet hele året få gode og forutsigbare vilkår allerede nå. Kultur bygges nedenfra – hver dag.

Vi vil:

- Gjøre kulturbyen Bergen til europeisk kulturhovedstad i 2036, gjennom en bred satsing på arenaer, kulturarbeidsplasser og et tilgjengelig kulturliv for alle
- Sørge for at barn, unge, voksne og eldre får tilgang til kultur, som publikum og som deltakere
- Styrke kapasiteten til Bergen kulturskole for å gi flere barn tilbud om musikalsk og kreativ aktivitet

- 305 • Bidra til at profesjonelle kunstnere får rom til å skape, utvikle seg og bli værende i
- 306 Bergen, ved å prioritere flere kunstnerstipender og støtte opp om utvikling av
- 307 kulturarbeidsplasser
- 308 • Løfte samtidskunstfeltet
- 309 • Støtte opp om initiativet til reetablering av den internasjonale teaterfestivalen
- 310 MINI MIDI MAXI
- 311 • Løfte buekorpsene, arbeide for at vår unike kulturarv får UNESCO-status, og sikre
- 312 nødvendig økonomisk støtte til Buekorpsenes dag 2030
- 313 • Satse på kulturarv, med bygningsvern, fartøyvern og mobile kulturminner som
- 314 viktig grunnlag for Bergens identitet
- 315 • Jobbe for å løfte betydningen av filmbyen Bergen, være en tydelig stemme for
- 316 offentlig eierskap i Bergen Kino og en forutsigbar støttespiller for BIFF og
- 317 Cinemateket
- 318 • Være positiv til tiltak for å løfte fram lokalhistorie og krigshistorie i bydelene
- 319 • Bygge ut et vitenskapelig basert musikkterapitilbud for flere befolkningsgrupper
- 320 • Styrke og utvikle Amatørkulturrådet i Bergen som et kompetansesenter for det
- 321 frivillige og amatørbaserte kulturlivet
- 322 • Jobbe for at amatørkulturen i hele byen skal ha tilgang på gratis lokaler av god
- 323 kvalitet
- 324 • Sørge for at kommunens kulturtjenester er til stede i bydelene, med nok
- 325 bemanning til å støtte opp om frivilligheten
- 326 • At kommunen skal bidra til planlegging og gjennomføring av de årlige
- 327 kulturdagene i bydelene
- 328 • Opprettholde lokale kulturråd som samarbeidsorgan for det frivillige kulturliv i
- 329 alle bydeler.
- 330 • Støtte oppunder Ny-Krohnborg og Bergen inkluderingssenter som arenaer for
- 331 kulturformidling
- 332 • Styrke Barnelørdag i bydelene.
- 333 • At Bergen skal legge til rette for nynorsk språk og kultur, som nynorskhovedstaden
- 334 i Norge
- 335 • Vurdere å etablere en husleierefusjonsordning for Sentralbadet
- 336 • Støtte opp om Fyllingsdalen teater sitt arbeid med nytt teaterhus på Spelhaugen
- 337 • Fortsette å arbeide for et kommunalt kulturhus i Fyllingsdalen, gjerne i
- 338 kombinasjon med ny Fyllingsdalen videregående skole
- 339

## 340 Demokrati, deltagelse og menneskerettigheter

341 Bergen er en by med mange og sterke meninger, og alle fortjener å bli hørt. Et sterkt  
 342 lokaldemokrati bygger på tillit, deltagelse og åpenhet. Ingen politikere kjenner hverdagen  
 343 til alle som bor i Bergen. Derfor må flere få mulighet til å påvirke beslutningene som  
 344 former byen vår. Alle byens innbyggere skal anses som en ressurs og få delta i  
 345 demokratiske prosesser, uansett bakgrunn, arbeidsevne eller funksjonsevne.

346  
 347 Arbeiderpartiet vil styrke innbyggernes medvirkning, sikre at ulike stemmer blir hørt,  
 348 ivareta barns rettigheter og videreutvikle Bergen som en menneskerettighetsby der  
 349 frihet, likeverd og demokratisk deltagelse ligger til grunn for kommunens arbeid.

Arbeiderpartiet vil at de større planverkene til kommunen skal være lettere tilgjengelig, og at det skal være enkelt for folk flest å finne frem til hva som faktisk vil skje de neste årene.

Områdesatsing er en felles kommunal innsats der flere byrådsavdelinger, tjenester og etater skal jobbe for helhetlige og gode løsninger for utsatte områder. Arbeiderpartiet vil fortsette å arbeide systematisk for bedre levekår.

Vi vil:

- Styrke innbyggernes medvirkning gjennom folkemøter, digitale løsninger og innbyggerdialog
- Etablere en bergensstandard for barns beste-vurderinger
- Sikre at Ungdomsrådet, Eldrerådet, Rådet for personer med funksjonsnedsettelse og andre medvirkningsorganer får gode vilkår for sitt arbeid, og reell innflytelse tidlig i beslutningsprosesser
- Støtte opp om kommunalt FAU/kontaktutvalg for foreldre for å styrke samarbeidet mellom hjem, skole og kommune
- Innføre en lokal pressestøtteordning som styrker lokal journalistikk og samfunnsdebatt
- Følge opp og konkretisere arbeidet med Bergen som menneskerettighetsby, og gjøre menneskerettigheter til en tydelig del av kommunens arbeid
- Støtte Raftostiftelsens arbeid og sikre at flere barn og unge får tilgang til deres undervisningstilbud
- Jobbe for flere områdesatsinger og fortsette å bruke levekårsindikatorer når kommunen prioriterer tiltak på alle områder
- Styrke tilskuddsordningen til områdesatsingene der lokale organisasjoner kan søke om tilskudd til fysiske eller sosiale tiltak som skal bidra til et bedre bomiljø

## Frivilligheten som en ressurs

Frivilligheten er en viktig drivkraft for fellesskap, inkludering, engasjement og deltakelse i samfunnet. Arbeiderpartiet vil at flere skal få mulighet til å delta i frivilligheten.

Frivillige organisasjoner fyller et behov som det offentlige ikke kan dekke alene, og vi mener frivilligheten må få en tydeligere rolle i tilbudet til unge og eldre i bydelene. Frivillige i nærmiljøene ser ofte utfordringer og behov tidlig, og har stor kunnskap om menneskene og bydelen de er en del av. Derfor skal frivilligheten involveres tidligere når utfordringer skal kartlegges og løsninger utvikles.

Vi vil gjøre det enklere å være frivillig og enklere å drive frivillighet. Frivillige lag og organisasjoner skal kunne bruke mer tid på aktivitet, og mindre tid på søknader og rapportering. Frivilligheten skal ha enkel tilgang til lokaler for å skape tilbud og aktiviteter i nærmiljø i hele byen.

Ny bruk av eksisterende kommunale bygg kan ofte være en langt billigere måte å utvikle møteplasser og aktivitet på enn å bygge nytt. Før bygg eller eiendommer selges, bør

kommunen systematisk vurdere om de kan brukes til frivillighet eller andre fellesskapsformål.

Vi vil:

- Støtte opp om frivilligheten, med økonomisk og administrativ støtte og tilrettelegging som gjør det enkelt for folk å stille opp på fritiden
- Anerkjennelse frivilligheten som en del av det forebyggende arbeidet i bydelene
- Satse på frivilligsentralene, og støtte opp om prosjekter for å få flere til å engasjere seg
- Gi frivilligheten frihet og forutsigbare rammer gjennom enklere tilskuddsordninger, mindre byråkrati og flere langsiktige avtaler.
- At offentlige bygg, skoler og nærmiljøanlegg skal være tilgjengelige for frivilligheten utenom ordinær åpningstid
- Styrke møteplasser som skaper aktivitet, tilhørighet og fellesskap i hele Bergen
- Involvere frivilligheten tidligere og mer direkte i arbeidet med å identifisere utfordringer og utvikle løsninger i lokalsamfunnene
- Gjøre det lettere å søke tilskudd, og skape mer forutsigbarhet

## En livssynsåpen by

Tro og livssyn er viktige og verdifulle aspekter ved menneskelig livsutfoldelse, som fritt skal kunne komme til uttrykk på linje med andre kulturelle uttrykk. Både den norske kirke og de andre tros- og livssynssamfunnene er en sentral del av sivilsamfunnet og frivillig sektor og en ressurs for samfunnet på mange måter. Samarbeidet mellom kommunen og kirken om diakonstillinger har for eksempel gitt viktige resultater i mange nærmiljø.

Ap vil være aktivt støttende og sikre stabile og forutsigbare rammevilkår. De mange organisasjonene har ulike behov, men mange trenger bedre arealer til ulike aktiviteter. Arbeiderpartiet vil gjøre det lettere å leie kommunale lokaler som passer til arrangementer.

Vi vil:

- Sikre stabile og forutsigbare rammevilkår ved minst å opprettholde bevilgningene til tros- og livssynsfeltet
- Ta initiativ til et samarbeid med tros- og livssynsfeltet om å sørge for bedre tilgang til livssynsnøytrale lokaler som kan leies til ulike typer seremonier
- Støtte opp om planene til Bergen moské om utvidelse av moskeen i Jekteviken

## Økonomi

En trygg kommuneøkonomi er grunnlaget for gode velferdstjenester, sosial utjevning og nødvendig utvikling av byen. Som andre kommuner merker Bergen utfordringene med økt rente, høyere priser, mangel på personell og mer press på de kommunale tjenestene. Samtidig som verden har blitt mer urolig, må kommunen planlegge for å ta godt vare på en aldrende befolkning og sikre en god oppvekst for fremtidens bergensere.

Arbeiderpartiet vil føre en ansvarlig økonomisk politikk som sikrer handlingsrom til å investere i skoler, barnehager, eldreomsorg, kultur, idrett og infrastruktur. Når Bergen vokser og innbyggernes behov øker, må fellesskapet ha inntekter som står i forhold til oppgavene. Vi mener sterke fellestjenester er verdt å investere i.

Turismen skal bidra til kommuneøkonomien og vi vil innføre avgift på overnattinger og cruiseanløp. Slik kan vi oppgradere byens fellesrom til glede for innbyggere og besøkende. Arbeiderpartiet er garantisten mot byromsreklame i Bergen.

Vi vil:

- Forvalte fellesskapets ressurser effektivt og ansvarlig
- Sikre en ansvarlig og langsiktig økonomisk politikk som gir forutsigbarhet for innbyggere og næringsliv
- Styrke kommuneøkonomien for å sikre gode tjenester og redusere sosiale forskjeller
- Skaffe kommunen nødvendige inntekter gjennom en rettferdig og forutsigbar eiendomsskatt med en mer sosial profil. De med de rimeligste boligene skal betale mindre eller ingenting, mens de med størst verdier skal bidra mer til finansieringen av fellesskapet
- Innføre besøksbidrag (cruiseavgift og overnattingsavgift) for å finansiere reiselivsrelaterte fellesgoder
- Si tydelig nei til å innføre reklamefinansiering av kollektivtilbudet eller annen offentlig infrastruktur. Bergen skal beholde sitt særpreg og ikke skjemmes med byromsreklame

## Trygghet, sikkerhet og beredskap

Trygghet er en av fellesskapets viktigste oppgaver. I en urolig tid må Bergen være rustet til å håndtere alt fra ekstremvær og digitale angrep til større nasjonale kriser.

Arbeiderpartiet vil styrke samfunnets motstandskraft gjennom et sterkere totalforsvar, bedre samordning og et tettere samarbeid mellom kommune, næringsliv, frivillighet og nasjonale myndigheter.

Totalforsvar betyr at også havnen, energisektoren, transport og helse i Bergen inngår i nasjonale beredskapsplaner. Arbeiderpartiet vil at vi skal øve mer sammen og bli bedre til å bruke lokale ressurser og kompetanse når noe skjer. Beredskap skal være en del av planleggingen av veier, kollektivtilbud, bygg og areal. Vi skal ha oversikt over hvilke kommunale bygg, transportressurser og annen infrastruktur som kan brukes når kriser rammer.

Arbeiderpartiet vil sette et sterkere fokus på Bergen sin verdi i den nasjonale beredskapen. Vi vil fortsette å legge til rette for og støtte Bergens funksjon som forsvarsby og særlig vår rolle som Sjøforsvarets hjemby. Vi vil også rette fokus på behovet for å styrke den lokale militære beredskapen og jobbe for at kritisk infrastruktur både får luftvern, dronevern, og en sterkere sikring fra sjøsiden.

Vi vil:

- 486 • Følge opp anbefalingene fra Totalberedskapskommisjonen og styrke Bergens
- 487 rolle i totalforsvaret
- 488 • Integrere næringsliv, frivillighet, tros- og livssynssamfunn og offentlige aktører i
- 489 beredskapsarbeidet, og sikre at alle sektorer samarbeider
- 490 • Sørge for at Bergen igjen blir ledende i landet på samordning og samvirke i
- 491 beredskapsarbeidet
- 492 • Kartlegge, oppgradere og vedlikeholde kommunale tilfluktsrom
- 493 • Ta ansvar for å kartlegge, koordinere og informere om private tilfluktsrom i
- 494 kommunen i samarbeid med Sivilforsvaret
- 495 • Styrke kommunens evne til å evakuere og ivareta sivilbefolkningen ved kriser og
- 496 konflikter
- 497 • Utvide prosjektet "Trygg hjemme" for å redusere brannrisiko for eldre og andre
- 498 risikoutsatte grupper
- 499 • Bygge opp en sterkere digital beredskap
- 500 • Skjerpe kontrollen med kritisk infrastruktur og strategiske eiendomskjøp
- 501 • Sikre tilfluktsrom og andre nødvendige beredskapstiltak i nye
- 502 utbyggingsprosjekter
- 503 • Støtte og koordinere frivillige beredskapsorganisasjoner som en viktig del av
- 504 samfunnets beredskap
- 505 • Styrke samarbeidet med Den norske kirke og andre tros- og livssynssamfunn om
- 506 lokaler som samlingspunkt for informasjon, omsorg og krisestøtte
- 507 • Sørge for at Bergen kommune som arbeidsgiver er positiv til og tilrettelegger for
- 508 ansattes tjeneste i Forsvaret, Heimevernet og Sivilforsvaret
- 509 • Jobbe for rask realisering av ny hovedpolitistasjon i Møllendal, med ny samlet
- 510 nødsentral
- 511 • Jobbe for politihelikopter til Bergen
- 512 • Sikre en trygg veterinærvaktordning for bergenske dyr
- 513

## 514 Digital suverenitet og ansvarlig kunstig intelligens

515 Bergen skal være en kommune som tar i bruk ny teknologi på en forsvarlig måte.

516 Digitalisering og kunstig intelligens gir store muligheter for bedre tjenester. Samtidig må

517 kommunen være bevisst på risikoen ved for stor avhengighet av enkeltleverandører og

518 utenlandske teknologiplattformer.

519

520 Bergen kommune har vært helt sentral i etableringen av KS Digital, som med

521 hovedkontor i Bergen utvikler nye digitale fellestjenester for kommuner over hele landet.

522 Arbeiderpartiet vil fortsette å prioritere det viktige samarbeidet om tryggere og bedre

523 tjenester i kommunesektoren.

524

525 Vi vil også at kommunen skal samarbeide tett med UiB og andre sterke bergenske

526 kunnskapsmiljøer for å utvikle kompetanse og ta i bruk kunstig intelligens og digitale

527 løsninger på en trygg og framtidsrettet måte. Teknologien skal støtte ansatte og

528 innbyggere, ikke erstatte fysisk tilstedeværelse av personale eller menneskelig skjønn.

529

Arbeiderpartiet vil arbeide for større digital selvstendighet og sterkere kontroll over kommunale data, systemer og kritisk digital infrastruktur. Gevinstene fra ny teknologi skal komme hele samfunnet til gode.

Vi vil:

- Styrke kommunens digitale beredskap og kompetanse innen informasjonssikkerhet og cybersikkerhet
- Ta i bruk kunstig intelligens på en ansvarlig, åpen og etisk måte som styrker kvaliteten i de kommunale tjenestene
- Sikre at innbyggernes personvern og rettigheter ligger til grunn ved utvikling og bruk av nye digitale løsninger
- Fremme teknologinøytralitet, åpne standarder, interoperabilitet og løsninger som gir kommunen større kontroll over egne data
- Støtte opp om utvikling av verktøy som sikrer bedre samhandling mellom innbyggere, stat, kommune og private aktører
- Legge til rette for kompetanseheving innen digitalisering og kunstig intelligens for ansatte i kommunen
- Jobbe for universell utforming av IKT- verktøy på arbeidsplassen

## Bibliotek

Biblioteket er en viktig samfunnsarena som en ikke-kommersiell møteplass for læring, kultur og kreativ utfoldelse. Biblioteket har en viktig rolle i å utligne ulikheter og utenforskap ved at alle har tilgang på den samme kunnskapen og informasjonen.

Gjennom å være et åpent og tilgjengelig samlingssted skal biblioteket bidra til økt leselyst for barn og ungdom, sikre at alle innbyggere kan benytte digitale tjenester, og bidra til mer fellesskap for eldre som ofte kan føle seg utenfor i en mer digitalisert hverdag.

I tillegg til å formidle litteratur og kunnskap skal biblioteket være en arena for samfunnsdebatt, meningsutvikling og deltakelse. Biblioteket har også en viktig beredskapsrolle i lokalsamfunnet. Som en åpen og tilgjengelig offentlig møteplass kan biblioteket bidra til informasjon, veiledning og trygghet i krisesituasjoner.

Alle bydelene skal ha tilgang på fullverdige bydelsbibliotek, supplert av mindre tilbud og satellitter. Vi ønsker at biblioteket skal være tilgjengelig også utenom vanlig åpningstid.

Arbeiderpartiet vil:

- Sørge for et fullverdig og tilgjengelig bydelsbibliotek i alle bydelene
- Sikre tilstrekkelig tilgang til digitale hjelpemidler
- Tilby tjenester på flere fremmedspråk
- Sikre at punktskrift er en naturlig del av tilbudet.
- Utvikle bibliotekets rolle med tanke på beredskap
- Jobbe for å fristille bibliotek fra kjøpesentres åpningstider og sikre egen inngang med muligheter for meråpent

575

## 576 Oppvekst

### 577 Skole

578 Å legge til rette for barn og unge sin læring og utvikling er kommunen sin aller viktigste  
579 oppgave. Skolen legger grunnlaget for fremtiden ved å gi elevene kunnskap og  
580 ferdigheter. Arbeiderpartiet ønsker en sterk fellesskole der den enkelte opplever faglig  
581 mestring og personlig utvikling, side om side med andre i et fellesskap som utjevner  
582 forskjeller. Vår visjon er en skole med trivsel og læreglede, der alle lærer, blir sett og  
583 inkludert.

584  
585 Det regjeringsoppnevnte Fellesskoleutvalget har levert en rekke forslag for å styrke norsk  
586 skole. Forslagene vil danne grunnlag for nasjonal politikk fremover, men Arbeiderpartiet i  
587 Bergen vil ikke vente på føringer fra staten. Vi vil at Bergen skal gå foran i å snu  
588 utviklingen i skolen. Vi vil ha mindre skjerm og sikre at de yngste elevene får tettere  
589 oppfølging i lesing, skriving og regning, i mindre grupper. Samtidig vil vi prioritere en trygg  
590 og god skolestart, og endre rammene for skolehverdagen slik at de yngste får leke,  
591 bevege seg og være aktive.

592  
593 Arbeiderpartiet i Bergen mener at læreren skal være sjefen i klasserommet, og at  
594 skolene skal ha rom til å utforme gode løsninger lokalt. Noe av det viktigste politikere  
595 gjør er å legge gode rammer og la fagfolk få tillit og plass til å fylle opp med innhold.  
596 Dagens barn er morgendagens arbeidstakere, og de skal ha rom til å få utvikle sine  
597 ferdigheter og forberede seg på fremtidens arbeidsmarked. Skolebyggene må planlegges  
598 for praktisk undervisning og støtte opp om kreativitet og skaperglede hos elever og  
599 lærere.

600  
601 Bergen mangler en oppdatert skolebehovsplan som ser den byomfattende  
602 sammenhengen mellom hvilke skoler som skal rustes opp eller bygges nye.  
603 Arbeiderpartiet vil sørge for at en slik plan kommer på plass. En skolebruksplan må ha  
604 som formål å støtte opp om læring og kvalitet og bidra til et godt lærings- og arbeidsmiljø  
605 for elever og ansatte i bergensskolen. Det er ingen motsetning mellom å gjøre  
606 nødvendige avklaringer om skolestruktur og å sikre forutsigbarhet og trygghet for alle  
607 som enten jobber eller har barn i en skole i Bergen kommune.

608  
609 Etter hvert som byen vokser, må skolestrukturen henge med. Både i sentrum og i  
610 Ytrebygda trengs det flere ungdomsskoleplasser, og Arbeiderpartiet vil arbeide for  
611 framdrift. Samtidig har byen et stort etterslep på vedlikehold, og en lang rekke skoler  
612 mangler helseverngodkjenning. Noen, som for eksempel Loddefjord, Gimle, Minde og  
613 Slettebakken, har heller ikke en avklart plan for nødvendig rehabilitering. Arbeiderpartiet  
614 vil fortsette å prioritere vedlikehold og bygging av nye skoler for at alle barn skal ha et  
615 godt fysisk læringsmiljø.

616  
617 Alle elever i bergensskolen skal ha like gode muligheter. Bergenselevne skal møte en  
618 skole med rom for alle, stor takhøyde og stabile rammer. Skolen skal møte hver og en der

619 de er og gjøre det mulig for den enkelte å fullføre skolegangen og bidra i samfunnet etter  
620 utdanningen.

621

622 Hvert femte barn går gjennom skoledagen uten å ha spist frokost, noe som direkte  
623 påvirker både helse, trivsel og konsentrasjon i klasserommet. Gode ernæringsvaner gir  
624 bedre grunnlag for læring og mestring. Arbeiderpartiet vil starte en langsiktig satsing på  
625 ernæring ved å innføre gratis skolefrukt for alle elever i Bergensskolen. Vi er positive til  
626 lokale løsninger for skolefrokost.

627

628 Vi vil:

- 629 • Innføre en satsing på en trygg og god skolestart for alle førsteklasinger
- 630 • Endre skolehverdagen for 1. og 2. trinn for å få mer læring, lek og fysisk aktivitet
- 631 • Gjennomføre en fritidsreform for småtrinnet, med leksehjelp, idrett og kultur i  
632 SFO-tiden
- 633 • Gi skolene økonomi og personale til å gi elevene mer smågruppeundervisning og  
634 individuell oppfølging
- 635 • Sørge for gode overganger til mellomtrinn, ungdomstrinn og videregående
- 636 • Sørge for at skolene har midler til innkjøp av lærebøker og utstyr
- 637 • Satse på ernæring, og innføre skolefrukt til alle bergenselever
- 638 • Utarbeide en klar strategi for å hindre frafall og skolefravær, og legge aktivt til rette  
639 for at skolene kan ta i bruk alternative opplæringsarenaer
- 640 • Ruste skolen til å ta tak i mobbing, rasisme og vold/trusler
- 641 • Gi skoler i områder med levekårsutfordringer økte ressurser og styrket oppfølging  
642 for å utjevne sosiale forskjeller
- 643 • Støtte opp om samarbeid med lokalsamfunn, samfunnsaktører og arbeidslivet
- 644 • Legge til rette for praktisk og entreprenøriell læring, slik at elever lærer å se  
645 muligheter, løse problemer, samarbeide og omsette ideer til praktisk handling
- 646 • Videreutvikle VilVite som et moderne vitensenter i offentlig regi, tilgjengelig for  
647 skoler, familier, barn og unge
- 648 • Redusere testing, unødige dokumentasjonskrav og detaljstyring av skolen
- 649 • Sørge for rask og god saksbehandling hos PPT/PPS
- 650 • Øke kapasiteten på forsterkede skoler/avdelinger
- 651 • Gjennomgå og forbedre ledelsesmodellen i bergensskolen
- 652 • Videreføre lærernormen på skolenivå
- 653 • Legge frem en egen plan for rekruttering til læreryrket, og arbeide aktivt for at det  
654 skal være attraktivt å være lærer i Bergen kommune
- 655 • Ansette flere yrkesgrupper i skolen og jobbe for tydeligere oppgavedeling
- 656 • Sikre bemanning og kvalitet i SFO, og satse på faste og hele stillinger i  
657 kombinasjon med skolen
- 658 • Samarbeide med arbeidstakerorganisasjonene om retning og tiltak for å fremme  
659 en kunnskapsbasert skole
- 660 • Støtte opp om regjeringens arbeid for aldersgrense på sosiale medier og FAU-  
661 initiativet for å begrense bruken av smarttelefon i barneskolen
- 662 • Legge frem en ny skolebruksplan som gir trygghet for det fysiske læringsmiljøet,  
663 forutsigbarhet for skolestrukturen og rom for å satse på praktiske og estetiske fag

- 664 • Jobbe for at skolens utearealer skal være gode møteplasser og arenaer for  
665 egenorganisert aktivitet  
666 • Åpne skolebygg for korps, idrettslag og nærmiljø på ettermiddagstid og i helger –  
667 hele året og i hele byen  
668

## 669 Barnehage

670 Barnehagen er en viktig del av en god barndom. Alle barn i Bergen skal møte en trygg,  
671 inkluderende og leken barnehage der de opplever omsorg, tilhørighet og vennskap. De  
672 ansatte skal ha god tid med barna og kunne legge til rette for trygghet, lek, relasjonell  
673 læring og språkutvikling. Barn skal bli sett, hørt og få medvirke i sin egen hverdag.  
674

675 Arbeiderpartiet mener det er gode grunner for å ha et variert barnehagetilbud i både  
676 omfang og størrelse. I Bergen kommune er de fleste barnehagene private, og  
677 Arbeiderpartiet ønsker et fortsatt mangfold av barnehager og et godt samarbeid med  
678 både de kommersielle og ideelle barnehagene. Det er likevel kommunen som har ansvar  
679 for å gi alle barn et tilbud, og Arbeiderpartiet ønsker å føre en aktiv barnehagepolitikk der  
680 kommunen er i forkant av utviklingen og sikrer kapasitet og tilgjengelighet i hele byen.  
681

682 I en dyrtid med økende renter og stigende matpriser, opplever nå mange foreldre at de  
683 ikke får endene til å møtes. Arbeiderpartiet har tatt grep nasjonalt med å få redusert  
684 prisen foreldre betaler for at barn skal få gå i barnehage. Arbeiderpartiet i Bergen vil  
685 jobbe aktivt nasjonalt for at barnehage skal bli gratis. Bergen kommune skal være positiv  
686 til forsøksordninger for å gjøre barnehage tilgjengelig for flere.  
687

688 Vi vil:

- 689 • Sikre forsvarlig bemanning i barnehagene  
690 • Følge opp bemanningskrisen i barnehagene ved å arbeide for styrket bemanning  
691 og tiltak for at flere vil stå lenger i jobben  
692 • Utvide prøveprosjekt med økt grunnbemanning med sikte på å finne en modell  
693 som kan utvides til hele kommunen. Å ha flere voksne på jobb kan redusere både  
694 sykefravær og vikarbehov  
695 • Legge fram en plan for rekruttering av barnehagelærere og barne- og  
696 ungdomsarbeidere  
697 • Gå i dialog med HVL og andre relevante aktører for å gjøre tilbudet om å bli  
698 barnehagelærer mer attraktivt  
699 • Gi barnehager i levekårsområder ekstra støtte til språkutvikling  
700 • Arbeide for innføring av gratis barnehage som nasjonal reform  
701 • Fortsette å arbeide for at alle skal få tilbud om barnehageplass i sitt nærmiljø  
702 • Sikre driftstilskudd til åpne barnehager, som er en viktig møteplass for barn og  
703 voksne  
704

## 705 Idrett

706 Idretten i Norge er særegen med sin organisering gjennom den norske idrettsmodellen.  
707 Det er unikt at idretten står samlet med så mange særforbund, klubber og ledere.

708 Idretten i Norge er i stor grad tuftet på frivillighet. Alt fra trenere, spillere, ledere, foreldre  
709 og besteforeldre bidrar hver dag med mange timers arbeid for å tilrettelegge for at andre  
710 skal kunne få drive med idrett.

711  
712 Idrettsbyen Bergen er så heldig å ha mange gode utøvere, lag, trenere, ledere og frivillige  
713 som markerer seg på lokalt, nasjonalt og internasjonalt nivå. Over 100 000 voksne og  
714 barn er registrert som medlemmer av den organiserte idretten i Bergen, og idretten er  
715 den desidert største frivillige folkebevegelsen på landsbasis. Dette må sikres for  
716 fremtiden gjennom forutsigbare ordninger. Prisveksten har gjort at det å selge kaffe og  
717 vafler ikke er en tilstrekkelig inntekt lenger.

718  
719 Frivillig engasjement er bærebjelken i idretten. Det er noe vi skal sette pris på, men  
720 samtidig ikke ta for gitt. Noen steder vil man oppleve stor grad av frivillighet og  
721 kompetanse, mens andre steder kan mye arbeid falle på noen få. Arbeiderpartiet ønsker  
722 å sikre gode og forutsigbare rammevilkår. Vi vil kutte all unødvendig tid som går med til  
723 byråkrati og rapportering. De frivillige i idretten skal få konsentrere seg om det de liker  
724 best, nemlig å få holde på med idrett og aktivitet.

725  
726 Arbeiderpartiet vil la idretten få være en del av løsningene, og få være med når  
727 avgjørelser tas. Det er en stor styrke for Bergen at kommunen og idretten samarbeider  
728 tett om realisering og drift av både klubbeide og kommunale anlegg. Arbeiderpartiet vil  
729 forsterke dette samarbeidet, og går til valg på en vesentlig økning av tilskuddet til  
730 klubbeide anlegg. Samtidig vil vi tilby idrettslag å ta over vedlikeholdet av kommunale  
731 anlegg hvis de ønsker det.

732  
733 Arbeiderpartiet vil fortsette å prioritere bygging av kommunale idrettsanlegg i hele byen.  
734 Bjørnarhallen, Laksevåghallen og tilbygget til Fyllingsdalen idrettshall er eksempler på  
735 viktige anlegg som står på vent, samtidig som det er et økende vedlikeholdsbehov i hele  
736 byen. Mange av Bergens svømmehaller er i dårlig stand, og kapasiteten er for liten.  
737 Arbeiderpartiet vil alltid legge opp til et forpliktende og langsiktig samarbeid med  
738 idretten, der kommunen baserer sin anleggsutvikling på idrettens prioriteringer.

739  
740 Arbeiderpartiet vil også at kommunen skal tilrettelegge aktivt og hjelpe til med å etablere  
741 klubbeide anlegg. Vi vil støtte opp om store og små prosjekter som videreutvikling av  
742 Slettebakken idrettsby, Slåtthaug arena, skianlegget på Totland og andre initiativer  
743 idretten jobber med. Vi ønsker rask avklaring og realisering av nye Idrettens hus.

744  
745 Vi vil:

- 746 • Garantere gratis bruk av kommunale anlegg og haller
- 747 • Øke tilskuddspotten til klubbeide og -leide anlegg vesentlig og bruke mer penger
- 748 på barn- og ungdomsidretten
- 749 • Forenkle tilskuddsordninger og kutte unødvendige rapporteringskrav
- 750 • Ta vare på og styrke Bergen kommune sine tilskudd til stipend, priser og
- 751 refusjonsordninger
- 752 • Fortsette og forsterke det positive samarbeidet med idrettsrådet i Bergen, og
- 753 vektlegge idrettens prioriteringer i planlegging av nye kommunale anlegg

- 754 • Gjøre idrettsplanen til et tyngre styringsverktøy, og samordne den med  
755 skolebehovsplanen og kommuneplanens arealdel for å sikre arealer til idrett.
- 756 • Gjøre kommunens idrettsetat mer tilgjengelig og slagkraftig
- 757 • Vurdere å gi idrettslagene som ønsker det mulighet til å overta vedlikeholdet av  
758 kommunale baner
- 759 • Bidra til å bygge og ta vare på arrangørkompetanse  
760

## 761 Aktiviteter og møteplasser for unge i hele byen

762 Deltakelse i fritidsaktiviteter bygger fellesskap og trygge oppvekstvilkår. For  
763 Arbeiderpartiet er det viktig å sikre at økonomi ikke er en barriere for at unge får ta del i  
764 idrett, kunst og kulturliv. For å motvirke utenforskap og utjevne sosiale forskjeller vil  
765 Arbeiderpartiet i Bergen gi alle barn i kommunen et eget aktivitetskort. Vi vil digitalisere  
766 aktivitetskortet og gi alle barn og unge rabatter på eksempelvis museum, Akvariet,  
767 idrettstilbud og kino. Barn fra familier med lav inntekt skal fortsatt få gratis Aktivitetskort.  
768

769 Mange ungdommer savner plasser å være som ikke er en organisert fritidsaktivitet.  
770 Ungdom trenger trygge, åpne og uformelle møteplasser hvor man kan bygge vennskap,  
771 tilhørighet og identitet. Dette forebygger ensomhet, utenforskap og psykisk uhelse.  
772 Ungdom trenger en plass å høre til i alle bydeler, og det må legges til rette for gratis  
773 inkluderende fellesskap uten krav om medlemskap eller prestasjoner. Møteplasser skal  
774 ha tilstedeværende voksne med kompetanse om ungdom, inkludering og forebygging.  
775

776 Sommerleirene til Bergen kommune er populære blant mange bergensbarn, og blir raskt  
777 fulltegnet. For mange barn fra lavinntektsfamilier kan dette være den eneste sjansen til å  
778 få oppleve litt ferie. Arbeiderpartiet vil sikre at sommerleirene videreføres, og prioritere  
779 plasser med Aktivitetskortet. Arbeiderpartiet i Bergen vil også samarbeide med idretten  
780 om å øke antall sommerleirer slik at flere barn kan få et tilbud.  
781

782 Vi vil:

- 783 • Innføre et digitalt aktivitetskort som gir alle barn og ungdom rabatt på aktiviteter  
784 og opplevelser
- 785 • Tilrettelegge for at ungdom ved alle ungdomsskoler og videregående skoler har  
786 tilgang til en trygg ungdomsarena/møteplass utenfor skoletid, og bedre tilgang til  
787 mattilbud og helsehjelp
- 788 • At alle bydeler i Bergen skal ha et FYSAK-hus med aktiviteter for unge mellom 13  
789 og 25 år
- 790 • Teste ut en pilot for «FYSAK junior» som et supplerende tilbud for en yngre  
791 målgruppe
- 792 • Videreføre kommunens sommerleirer for barn, og informere aktivt til de som har  
793 aktivitetskortet  
794

## 795 Lavterskelløft for barn og unge

796 Gode og tilgjengelige lavterskeltilbud for unge er viktig for å skape trygghet og tilhørighet  
797 i nærmiljøet. Ungdom trenger steder å gå til, trygge voksne å møte og aktiviteter som gir

mestring og fellesskap der de bor. Slike tilbud kan forebygge utenforskap og redusere risikoen for at unge søker tilhørighet i kriminelle miljøer. Flere ungdomsjobber er en viktig del av dette. De gir unge arbeidserfaring, ansvar og mestring, samtidig som de styrker tilhørigheten til lokalsamfunnet og positive miljøer.

Det skal være enkelt å få hjelp når livet er vanskelig. Når hjelpen finnes nær der barn og unge bor og lever, blir det lettere å be om hjelp – og lettere å få hjelp tidlig. Da kan vi ta tak i problemer før de vokser seg større, og sørge for at flere får den hjelpen de trenger. Derfor vil vi styrke og bygge ut lavterskeltilbudene i hele byen.

I dag er det slik at mange hundre elever kan ende opp med å dele på én helsesykepleier som har kontortid noen få timer i uken. Dette må endres, for å sikre et bedre og reelt tilbud for alle elever. For Arbeiderpartiet er det viktig at ingen elever opplever at økonomi hindrer dem i å ha tilgang til helsetilbudet og hygieneproduktene de trenger.

Vi vil:

- Sikre god bemanning, tilstedeværelse og psykisk helsekompetanse i helsestasjons- og skolehelsetjenesten.
- Styrke det forebyggende psykiske helsearbeidet i skoler, fritidstilbud og nærmiljø gjennom dokumenterte tiltak og mer kunnskap om psykisk helse, rus, ensomhet, stress, kroppspress, skjermbruk og hvor man kan få hjelp.
- Gjenetablere Ung Arena i Åsane, og deretter utvide til flere bydeler.
- Videreutvikle samarbeidet med ideelle aktører som tilbyr lavterskeltilbud innen psykisk helse
- Utvikle FACT Ung og andre tjenestetilbud som gir et treffsikkert og sammenhengende tilbud i samarbeid mellom spesialisthelsetjenesten og kommunehelsetjenesten
- Arbeide for et tilrettelagt fritidstilbud for unge med psykiske lidelser, med trygge møteplasser, aktiviteter, sosialt fellesskap og kompetente ansatte
- Styrke helsestasjon for ungdom, og øke tilgjengeligheten til helsesykepleiere på skolene slik at barn og unge får rett hjelp til rett tid
- Videreføre tilbudet om gratis prevensjon for jenter under 20 år og tilgang på bind og tamponger i ungdomsskolen.
- Sikre tilgjengelig helsestasjonstilbud i hver bydel
- Sikre at kommunale tjenester jobber systematisk med å følge opp barn som er pårørende

## En by der alle hører til

### Eldrekräften: En god by å bli gammel i

Bergen skal være en trygg og god by å leve hele livet i. Våre eldre er en stor ressurs med erfaring og kompetanse, og er deltakere og bidragsytere i alt byen vår har å by på av frivillighet, sosiale og kulturelle arenaer. Kommunen må støtte opp og gjøre det enklere å delta, for eksempel med aldersvennlig transport.

842 Byens seniorer er viktige kulturbærere, og deres erfaring bør brukes aktivt av kommunen  
843 i utforming av politikken på alle områder. Eldrekraften må tas i bruk. Arbeiderpartiet vil at  
844 alle frivillige organisasjoner skal ha tilgang til gratis lokaler til møtevirksomhet, kurs og  
845 sosiale treff i alle bydeler. Gode møteplasser med aktivitetstilbud der eldre bor, vil  
846 motvirke ensomhet og isolasjon.

847

848 Arbeiderpartiet vil vurdere å opprette et eldreombud for å ivareta alle eldre sine  
849 rettigheter i kommunen. Arbeiderpartiet vil også sørge for at eldrerådet får samme  
850 opplæring og administrativ støtte som andre folkevalgte får.

851

852 Når flere blir eldre, øker også antall personer med demens. Denne gruppen krever særlig  
853 tilrettelegging i form av dagtilbud, tilpassede boliger og gode sykehjemsplasser. De som  
854 jobber i tjenesten må få god opplæring, og språk- og kulturforståelse er avgjørende.  
855 Kommunen må komme tidlig inn og gi bedre oppfølging og støtte til demenssyke og  
856 deres pårørende.

857

858 Arbeiderpartiet ønsker at alle sykehjem i Bergen skal drives av kommunen eller  
859 ideelle aktører. Kommunen må ta aktive grep for å redusere avhengigheten av overtid,  
860 ekstravakter og vikarer gjennom satsing på heltid, flere faste stillinger, stabile fagmiljøer  
861 og bedre arbeidsvilkår. Dette gir bedre kvalitet og mer trygghet for de eldre.

862

863 Måltidene er av vesentlig betydning for Eldres livskvalitet og helse. Det er viktig at maten  
864 som serveres på sykehjem, seniorsentre, omsorgsboliger og i hjemmetjenesten er  
865 variert og sunn.

866

867 Vi vil:

- 868 • At Bergen skal være en aldersvennlig kommune som løfter fram eldre som en  
869 ressurs og legger til rette for en aktiv alderdom
- 870 • Innføre en aktivitetsgaranti for eldre der de bor
- 871 • Styrke bemanningen i hjemmetjenesten og på sykehjemmene for å gi de eldre et  
872 bedre tilbud og de ansatte en bedre arbeidshverdag
- 873 • Legge til rette for flere møteplasser mellom generasjoner
- 874 • Styrke dataopplæring for eldre og redusere digitalt utenforskap
- 875 • Etablere tilbud for psykisk helse hos eldre
- 876 • Sørge for at det blir planlagt og bygd sykehjemsplasser og omsorgsboliger i tråd  
877 med behovet fremover
- 878 • Sørge for at antall heldags rehabiliteringsplasser tilpasses behovet også for eldre
- 879 • Tydeliggjøre rutiner og regler for utskrivningsklare pasienter, og sikre at pasienter  
880 blir tatt vare på uavhengig av om sykehuset eller kommunen har ansvaret
- 881 • Satse på forebygging gjennom Frisklivssentralen og jobbe for lavterskeltilbud  
882 med sosial og fysisk aktivitet i alle bydeler
- 883 • Tilby alle som har fått en demensdiagnose en kontaktperson/koordinator i  
884 kommunen
- 885 • Sikre alle personer med demenssykdommer et dagtilbud der også pårørende er  
886 velkommen
- 887 • Utvikle framtidens omsorgstjenester med ny teknologi, aktivitetstilbud og kultur  
888 som fremmer helse og livskvalitet

- 889       • Styrke aktivitetstilbudet for beboere på sykehjem, og sikre godt samarbeid med et  
890       variert kultur- og organisasjonsliv  
891       • Jobbe for at det ansettes flere musikkterapeuter på sykehjem og aktivitetssentre  
892

## 893   Bergens trygghetsgaranti for eldre

894   Det skal være trygt og godt å bli gammel i Bergen. Eldre skal kunne leve aktive og  
895   selvstendige liv, og få hjelp tidlig når behovene oppstår. Det å bli eldre skal være en tid  
896   preget av livskvalitet, mestring og nye muligheter for å utfolde seg i samfunnet og i  
897   nærmiljøet. Vårt mål er at eldre skal kunne bo godt i eget hjem så lenge de ønsker det.  
898

899   Derfor vil vi innføre Bergens trygghetsgaranti for eldre. Garantien skal gi større trygghet i  
900   hverdagen, mer forutsigbare tjenester og gjøre det enklere for både eldre og pårørende å  
901   få råd og hjelp.  
902

903   Flere skal få tilbud om forebyggende hjemmebesøk eller trygghetssamtale for å gi  
904   konkrete råd og tidlig hjelp til å planlegge en trygg og aktiv alderdom. I dag er  
905   trygghetsalarm behovsprøvd opp til 85 år. Vi ønsker å fjerne egenandelen for alle over 80,  
906   og på sikt redusere aldersgrensen for behovsprøving.  
907

908   Vi vil:

- 909       • Gjøre trygghetsalarm gratis for alle som er over 80 år.  
910       • Tilby trygghetsalarm til flere, på sikt til alle eldre som ønsker det.  
911       • Gjennomgå tilbudet om forebyggende hjemmebesøk/trygghetssamtale, med mål  
912       om å utvide tilbudet til å gjelde alle fra 70 år  
913       • Opprette en kommunal rådgivningstjeneste om boligtilpasning som kan hjelpe  
914       med å finne gode løsninger og søke tilskudd hos Husbanken  
915       • Gi pårørende en sterkere rolle gjennom bedre informasjon, veiledning og  
916       systematisk involvering, og vurdere etablering av en "pårørendeskole"  
917       • Sørge for én fast kontaktperson når du mottar hjemmetjenester, og færrest mulig  
918       ukjente ansatte på døren  
919       • Ta i bruk ny teknologi som gjør det mulig å bo hjemme lenger for de som ønsker  
920       det  
921       • Arbeide for aldersvennlig bestillingstransport fra dør til dør  
922       • Arbeide for prioriteringsregler som lar eldre få beholde fastlegen sin ved  
923       reduksjon av listelengde  
924       • Vurdere å opprette et eldreombud i kommunen for å ivareta eldres rettigheter  
925

## 926   En inkluderende by

927   Bergen skal være en by der alle kan høre til. En by der vi ser hverandre, stiller opp for  
928   hverandre og bygger sterke fellesskap. Uansett hvem du er, hvor du kommer fra, hvem du  
929   elsker eller hva du tror på, så skal det være plass til deg i Bergen.  
930

931   Arbeiderpartiet vil bygge et lokalsamfunn der alle kan delta, bidra og leve gode liv  
932   uavhengig av funksjonsevne. For mange personer med funksjonsnedsettelse er det

933 fortsatt barrierer som begrenser muligheten til å bo selvstendig, delta i arbeids- og  
934 samfunnsliv og være en del av fellesskapet. Vi vil føre en politikk som gjør det enklere å  
935 leve selvstendige liv, skaper flere møteplasser og styrker deltakelsen i lokalsamfunnet.

936  
937 Et inkluderende samfunn er bedre for den enkelte og sterkere for fellesskapet.  
938 Den skeive delen av befolkningen kommer dårligere ut enn befolkningen ellers på  
939 levekårsundersøkelser. Mange har opplevd avvising av mennesker i nær relasjon,  
940 skam, mangel på god helseoppfølging, hets, hat og minoritetsstress. Arbeiderpartiet i  
941 Bergen vil kjempe for alle menneskers ukrenkelige rett til egen kjønnsidentitet og  
942 seksuell orientering.

943  
944 Bergen er Norges første menneskerettighetsby. Det er vi stolte av, og det forplikter.  
945 Menneskerettighetene skal være en del av politikken vi fører og måten kommunen møter  
946 mennesker på. Det gjelder særlig hvordan vi tar imot mennesker på flukt og nye  
947 bergensere. Alle skal møtes med respekt og få mulighet til å bli en del av fellesskapet.

948  
949 Vi ser samtidig mer hat, rasisme, antisemittisme og desinformasjon, særlig på nett.  
950 Dette kan skape frykt og større avstand mellom mennesker. Bergen skal stå tydelig opp  
951 mot hat og diskriminering og ta aktivt ansvar for å motvirke radikaliserings. Vi skal  
952 forebygge gjennom kunnskap, gode møteplasser og sterk demokratisk beredskap. Barn  
953 og unge skal lære om demokrati, menneskerettigheter og kildekritikk.

954  
955 Kommunen skal også bruke sin egen kraft. Som arbeidsgiver, tjenesteleverandør, eier og  
956 innkjøper skal Bergen kommune fremme menneskerettigheter, likeverd og gode  
957 arbeidsforhold. Arbeiderpartiet vil fremme internasjonal solidaritet og følge opp arbeidet  
958 med kommunens vennskapsbyer.

959  
960 Et inkluderende Bergen skapes av oss alle. Derfor vil vi styrke samarbeidet med  
961 frivilligheten, idretten, kulturlivet, tros- og livssynssamfunn og andre som bygger  
962 fellesskap i byen. Vi vil videreføre samarbeidet med organisasjoner og institusjoner som  
963 arbeider for menneskerettigheter og demokrati, blant annet Raftostiftelsen og arbeidet  
964 med Dembra.

965  
966 Vi vil:

- 967 • Utvikle flere sosiale møteplasser og inkluderende aktiviteter som motvirker  
968 ensomhet og utenforskap
- 969 • Styrke arbeidet mot hatprat, rasisme og digital mobbing i skolen og fremme  
970 demokratiopplæring, kildekritikk og digital dømmekraft i samarbeid med elever,  
971 foresatte og frivillige organisasjoner
- 972 • At Bergen skal ta sin del av ansvaret for bosetting av flyktninger
- 973 • Sikre norskopplæring for alle innvandrere
- 974 • Opprette en kommunal tilskuddsordning for inkludering og mangfold, som støtter  
975 frivillige lag, organisasjoner og møteplasser som bygger fellesskap på tvers av  
976 kultur, tro og bakgrunn og forebygger utenforskap og radikaliserings
- 977 • Styrke samarbeidet med Fontenehuset og andre arenaer som gir flere mulighet til  
978 aktivitet, arbeid og fellesskap

- Involvere personer med funksjonsnedsettelse og deres organisasjoner i planlegging og utvikling av kommunale tjenester og tilbud
- Legge universell utforming til grunn for utvikling av boliger, offentlige bygg, uteområder og transportløsninger, og styrke kommunens oppfølging av dette
- Styrke ordninger som fremmer selvstendighet og deltakelse, herunder brukerstyrt personlig assistanse (BPA)
- Sikre at kultur-, fritids- og aktivitetstilbud er tilgjengelige for alle, og at ledsagerbevis aksepteres på kommunale og kommunalt støttede arrangementer
- Samarbeide med byens LHBTI+-organisasjoner og sikre forutsigbare tilskudd til ideelle organisasjoner som arbeider for skeives rettigheter, møteplasser og helsefremmende tiltak
- Øke kompetansen om kjønn og seksualitet ved Helsestasjon for ungdom og studenter

## Trygghet for bergensere med utviklingshemming

Bergen skal være en foregangskommune når det gjelder å sikre verdige og gode liv for våre innbyggere med utviklingshemming. Dette er mennesker med behov for ekstra beskyttelse og som ikke like enkelt selv kan stå opp for sine rettigheter.

Arbeiderpartiet i Bergen vil sikre at bergensere med utviklingshemming får trygge, forutsigbare og individuelt tilpassede tjenester gjennom hele livet. Alle skal ha tilgang til et godt botilbud og nødvendig støtte til å leve aktive, selvstendige og meningsfulle liv gjennom hele livsløpet. Arbeiderpartiet vil også føre en politikk som anerkjenner og sørger for nærmeste families behov for avlastning.

Tjenestene skal ta utgangspunkt i den enkeltes behov, ønsker og ressurser. Standardiserte løsninger og generelle alders- eller omfangsgrenser skal ikke erstatte individuelle vurderinger.

Et godt hverdagsliv handler om mer enn å få dekket grunnleggende behov. Matlaging, måltider, handling, arbeid og aktivitet, fritid og sosialt fellesskap gir muligheter for mestring, selvbestemmelse og deltakelse. Boligen skal være et hjem og ikke bli den eneste arenaen for aktivitet og sosialt liv. Når oppgaver eller aktiviteter legges til boligene, må det samtidig sikres tilstrekkelig bemanning og kompetanse til å gi gode og forsvarlige tjenester.

Barn og unge med behov for særskilt oppfølging trenger tilbud som passer familiens hverdag. Et mer fleksibelt UFO-tilbud (Ungdomsfritidsordning) kan gjøre det lettere for foreldre å stå i arbeid og samtidig redusere behovet for mer omfattende kommunale tjenester.

Vi vil:

- La den enkelte få delta i matinnkjøp, matlaging og måltider ut fra egne ønsker og behov. Netthandel og ferdigretter skal være muligheter, ikke standardløsninger.
- Videreutvikle et individuelt tilpasset dagsentertilbud. Alder eller generelle grenser for antall dager skal ikke alene avgjøre om tilbudet reduseres eller avsluttes.

- 1025 • Sikre at boligen er et hjem med rom for selvbestemmelse og et aktivt hverdagsliv.
- 1026 Dersom flere oppgaver og aktiviteter skal gjennomføres i boligene, må nødvendig
- 1027 bemanning og kompetanse følge med.
- 1028 • Gi nødvendig støtte til fritidsaktiviteter og sosial deltakelse, også utenfor bolig og
- 1029 dagsenter.
- 1030 • Åpne for individuelle vurderinger av behovet for utvidet åpningstid i
- 1031 Ungdomsfritidsordning (UFO), slik at barn og unge med behov for særskilt
- 1032 oppfølging kan få et bedre tilbud innenfor samme åpningstid som ordinær SFO.
- 1033 • Arbeide for et tilstrekkelig og godt tilbud om avlastning for alle grupper
- 1034 • Videreføre ferietilbudet for voksne
- 1035

## 1036 Helse

### 1037 Helsetilbud for alle

1038 De kommende årene blir utfordrende for Bergen. Samtidig som veldig mange heldigvis  
 1039 lever lengre kommer vi til å ha stor mangel på mennesker til å jobbe i helse- og  
 1040 omsorgstjenestene. Vi må klare å rekruttere flere innen helse- og omsorgsfag, legge til  
 1041 rette for at flere kan jobbe heltid og utnytte kompetanse best mulig på tvers av tjenester  
 1042 og yrkesgrupper, samtidig som vi bidrar til utvikling av nye løsninger for å gi alle eldre en  
 1043 god alderdom.

1044  
 1045 Samhandlingen mellom kommunen og spesialisthelsetjenesten må bli bedre.  
 1046 Kommunene får ansvar for stadig flere pasienter med komplekse behov, samtidig som  
 1047 mer behandling og oppgaver skjer utenfor sykehusene. Arbeiderpartiet vil arbeide aktivt  
 1048 for at kommunen involveres tidligere, at ressurser følger oppgavene og at  
 1049 ansvarsfordelingen blir tydeligere. Vi ønsker en sterk felles helsetjeneste der pasientene  
 1050 får trygge og sammenhengende tjenester på tvers av nivåene.

1051  
 1052 For at alle skal få et godt helsetilbud må tjenestene henge sammen. Bergenserne skal få  
 1053 riktig hjelp, til rett tid, uavhengig av om hjelpen gis av fastlegen, kommunen, sykehuset  
 1054 eller andre deler av helsetjenesten. En stabil fastlegeordning er grunnmuren i  
 1055 helsevesenet, og avgjørende for forebygging, tidlig innsats og trygg oppfølging hele livet.

1056  
 1057 For å redusere administrativt arbeid i helse- og omsorgstjenestene og bidra til at ansatte  
 1058 kan bruke mer tid på pasienter og brukere, vil vi ta i bruk kunstig intelligens på en  
 1059 ansvarlig måte. KI kan blant annet redusere byråkrati og bidra til bedre planlegging.  
 1060 Mennesker skal alltid ha ansvar for vedtak og faglige vurderinger.

1061  
 1062 Vi vil:

- 1063 • Følge opp regjeringens helsepersonellplan og satse på heltid,
- 1064 kompetanseutvikling, og god og systematisk oppgavedeling
- 1065 • Sørge for tilstrekkelig grunnbemanning og sikre at heltid er hovedregelen i helse-
- 1066 og omsorgstjenestene
- 1067 • Satse på flere faggrupper for å møte framtidens behov og styrke kvaliteten i
- 1068 tjenestene

- 1069 • Legge til rette for ordninger med betalt videreutdanning for helsepersonell mot  
1070 bindingstid til kommunen etter endt utdanning
- 1071 • Innføre flere jobbambassadører i kommunen for rekruttering av helsepersonell
- 1072 • Samarbeide med UiB, HVL, Helse Bergen og næringslivet om utvikling av  
1073 fremtidens helse- og omsorgstjenester
- 1074 • Styrke samhandling mellom spesialisthelsetjenesten og  
1075 kommunehelsetjenesten slik at pasienter blir sett og får god og rett behandling
- 1076 • Gi fastlegene gode arbeidsvilkår og en mer forutsigbar arbeidshverdag ved å  
1077 gjenopprette tiltakspakken for å rekruttere og beholde fastleger
- 1078 • Ansette flere leger direkte på legevakten slik at fastlegene får mer normal  
1079 arbeidstid og er tilgjengelige for sine pasienter  
1080

## 1081 **Én vei inn til psykisk helsehjelp**

1082 Psykisk helse er like viktig som fysisk helse. Forebygging av psykiske plager begynner  
1083 med et samfunn der alle blir sett og får delta. Vi mener at behovet for flere trygge voksne  
1084 tett på barn og unge er stort. Dette gjelder særlig barn som strever med sosial mestring,  
1085 regulering, skolefravær, familiekonflikter, psykisk uhelse eller tidlige tegn på  
1086 utenforskap. Når barn ikke blir sett tidlig nok, vokser problemene. Arbeiderpartiet i  
1087 Bergen mener derfor at vi må styrke bemanning og oppfølging i barnehage, skole, barne-  
1088 og familiehjelpen og lavterskel psykisk helsehjelp.

1089  
1090 Det finnes mange tilbud innen psykisk helse for barn, unge og voksne. Fastlegen kan  
1091 både behandle og henvise videre. Det finnes også en rekke tilbud i kommunen, hos  
1092 frivillige organisasjoner og i spesialisthelsetjenesten. Selv om det er bra at det finnes  
1093 mange muligheter, opplever mange at det er vanskelig å finne fram til riktig hjelp. For  
1094 personer som allerede har det vanskelig, kan det være utfordrende å orientere seg  
1095 mellom ulike tjenester og kontaktpunkter. Det er helt avgjørende at den som ber om  
1096 hjelp, ikke blir avvist.

1097  
1098 Vi vil at når en innbygger kontakter Bergen kommune for hjelp med psykisk helse, skal  
1099 det være enkelt å finne rett vei. Den enkelte skal ikke måtte kjenne tjenestesystemet  
1100 eller selv finne ut hvem som kan hjelpe. Det skal være kommunens ansvar å løse  
1101 innbyggeren frem til riktig tilbud.

1102  
1103 Bergen kommune bør derfor etablere én tydelig inngang til psykisk helsehjelp, der en  
1104 koordinator eller los hjelper den enkelte med å finne riktig tilbud og følger personen frem  
1105 til kontakten med tjenesten er etablert.

1106  
1107 **Det skal være nok at man ber om hjelp.**

1108  
1109 Vi vil:

- 1110 • Utvide tilbudet Rask psykisk helsehjelp til alle bydeler og alle aldersgrupper
- 1111 • Etablere et felles kontaktpunkt for psykisk helse med en koordinator- eller  
1112 losfunksjon som hjelper innbyggere med å navigere i tjenestene og følge dem  
1113 frem til riktig tilbud

- 1114 • Samle alle relevante tilbud i én digital oversikt, inkludert kommunale tjenester,  
1115 spesialisthelsetjenesten, frivillige organisasjoner, lavterskel- og selvhjelpstilbud
- 1116 • Gjøre tilbudene mer kjent gjennom informasjonsarbeid i skoler, arbeidsplasser,  
1117 helse- og omsorgstjenester, frivilligheten og digitale kanaler
- 1118 • Sikre tett samarbeid mellom skole, helsestasjon, fastlege, NAV,  
1119 spesialisthelsetjeneste og frivillig sektor for å redusere risikoen for at mennesker  
1120 faller mellom tjenestene  
1121

## 1122 En verdig og helsefremmende rusomsorg

1123 Rusavhengighet kan ramme mennesker i alle livssituasjoner, men for mange henger  
1124 rusutfordringer sammen med psykisk uhelse, ustabile boforhold, ensomhet og  
1125 utenforskap. Hjelpen er samtidig ofte delt mellom ulike tjenester og aktører.  
1126

1127 Bergen skal ha en rusomsorg som ser hele mennesket og gir hjelp når det trengs. Vi vil  
1128 bygge videre på sterke kommunale tjenester og et godt samarbeid med ideelle og  
1129 brukerstyrte organisasjoner. Hjelpen skal være tilgjengelig, helhetlig og tilpasset den  
1130 enkelte ved å bygge på både fagkompetanse og erfaringskompetanse.  
1131

1132 Målet må være at flere skal få bedre helse og livskvalitet, oppleve trygghet og tilhørighet  
1133 og få mulighet til å skape en ny retning i livet. Rusomsorgen skal redusere skade, men  
1134 også gi mennesker muligheter til bolig, aktivitet, arbeid, fellesskap og et liv uten rus.  
1135

1136 Mennesker med rusproblemer har ressurser, erfaringer, ønsker og mål for eget liv. Derfor  
1137 skal hjelpen så langt som mulig utvikles sammen med den det gjelder. «Ingenting med  
1138 meg uten meg» skal være et grunnleggende prinsipp i rusomsorgen.  
1139

1140 MO-modellen gir gode og tilgjengelige lavterskeltilbud. MO Gyldenpris er en spesielt  
1141 viktig del av rusomsorgen i Bergen, med helsehjelp, brukerrum, overdoseforebygging,  
1142 oppfølging, arbeidstrening og aktiviteter. Dette tilbudet har enorm verdi for mennesker i  
1143 en sårbar situasjon, men kapasiteten er sprengt. Vi vil videreutvikle brukerrumstilbudet  
1144 og få fart på arbeidet med nytt brukerrum i sentrum.  
1145

1146 Bolig henger sammen med helse. Trygghet henger sammen med behandling. Arbeid og  
1147 aktivitet henger sammen med verdighet. Derfor skal bolig være en del av rusomsorgen,  
1148 ikke noe som kommer i tillegg. Samtidig må NAV, rusomsorg, fastleger, psykisk  
1149 helsevern, spesialisthelsetjenesten og ideelle samarbeide bedre.  
1150

1151 Mennesker trenger fellesskap, aktivitet og muligheten til å bidra. Huset viser verdien av  
1152 brukerstyrte tilbud og erfaringskompetanse. Vi vil bidra til at Huset kan utvikles videre og  
1153 gi ideelle og brukerstyrte tilbud mer forutsigbare rammer. Vi vil også utrede sosialt  
1154 frikort, slik at flere kan prøve seg i arbeid.  
1155

1156 Åpne rusmiljøer kan ikke møtes bare med kontroll og opprydding. Det trengs en større  
1157 innsats for å skape trygghet både for mennesker i rusmiljøet, ansatte, naboer og resten  
1158 av byen. Vi vil ha flere miljøarbeidere, helsepersonell og oppsøkende tjenester som  
1159 kjenner miljøene og bygger tillit.

1160  
1161 God ruspolitikk starter tidlig. Utekontakten og andre oppsøkende tjenester er viktige for  
1162 å forebygge rus, kriminalitet og utenforskap blant unge. Vi vil styrke dette arbeidet og ha  
1163 flere trygge voksne tilgjengelig der ungdom er, også på kveld og i helger. Det skal være  
1164 lettere å få hjelp når problemene er små – ikke først når de har blitt store.

1165  
1166 Vi vil:

- 1167 • Styrke MO-modellen og sikre nok kapasitet, bemanning og kompetanse
- 1168 • Styrke det tverrfaglige overdoseteamet og annet gatenært og oppsøkende
- 1169 rusarbeid
- 1170 • Sikre bedre samarbeid mellom rusomsorgen, NAV, bolig, fastleger, psykisk
- 1171 helsevern, spesialisthelsetjenesten og ideelle aktører
- 1172 • Styrke kommunens innsats på åpne rusarenaer, særlig på kveld og i helger
- 1173 • Gi ideelle og brukerstyrte organisasjoner stabile og forutsigbare rammer, samtidig
- 1174 som kommunen beholder ansvaret for de grunnleggende tjenestene
- 1175 • Bruke fagkompetanse og erfaringskompetanse sammen i utviklingen av
- 1176 tjenestene
- 1177 • Bidra til at Huset kan utvikles videre som brukerstyrt aktivitetshus
- 1178 • Satse videre på Housing First, flere egnede boliger og bedre booppfølging
- 1179 • Sikre at ingen skrives ut fra behandling eller løslates etter soning uten nødvendig
- 1180 bolig og oppfølging
- 1181 • Styrke brukervedvirkningen og bruke Ruspolitisk råd aktivt i utviklingen av
- 1182 Bergens ruspolitikk
- 1183 • Styrke det rusforebyggende arbeidet for barn og unge og øke kapasiteten i
- 1184 Utekontakten og andre oppsøkende tjenester
- 1185 • Utrede og vurdere sosialt frikort etter modell fra Danmark
- 1186 • Utvide tilbudet om heroinassistert behandling (HAB)
- 1187 • Videreutvikle brukerromstilbudet og arbeide for brukerrom i sentrum som del av
- 1188 et helhetlig kommunalt lavterskeltilbud
- 1189 • Bedre tilgangen til tannhelsehjelp for mennesker med rusproblemer.

1190

## 1191 Mer satsing på kvinnehelse

1192 For å sikre likeverdige helsetjenester for kvinner og menn, er vi nødt til å prioritere  
1193 kvinnehelse med konkrete tiltak og mer kunnskap. Kvinner lever lengre, men opplever  
1194 mer sykdom. Kvinner har mer angst, depresjoner og kroniske lidelser enn menn, og er  
1195 overrepresentert i statistikken over langtidssykemelde og uføre.

1196  
1197 Arbeiderpartiet vil aktivt jobbe for å styrke kompetansen om kvinnehelse i den  
1198 kommunale helsetjenesten. Vi vil sette overgangsalder og kvinnearbeidshelse på  
1199 dagsorden.

1200  
1201 Vil vil:

- 1202 • Arbeide for økte offentlige bevilgninger til forskning og mer kunnskap om
- 1203 kvinnehelse

- 1204 • Styrke skolehelsetjenesten og helsestasjon for ungdom slik at
- 1205 menstruasjonsplager og symptomer på endometriose fanges opp tidligere, og
- 1206 ungdom får informasjon om når smerter bør undersøkes nærmere
- 1207 • Etablere tydelige rutiner og styrke kompetansen hos helsesykepleiere, fastleger
- 1208 og annet relevant helsepersonell om kartlegging, oppfølging og når pasienter bør
- 1209 henvises videre
- 1210 • Støtte opp om kurs og fagmøter for helsepersonell om endometriose og
- 1211 adenomyose
- 1212 • Stille krav om en verdig barselomsorg med et tilbud på den fødendes premisser
- 1213 • Sikre oppdatert informasjon og undervisning om kvinnehelse til skoleelever
- 1214 • Ta initiativ til en større kampanje om kvinnehelse i samarbeid med organisasjoner
- 1215 • Sikre at det gjennomføres opplæring i mangfoldsledelse i enheter med høy andel
- 1216 kvinnelige ansatte med innvandrerbakgrunn for å sikre et forsvarlig arbeidsmiljø
- 1217 for kvinner fra ulike kulturer
- 1218 • Jobbe for tiltak innen kvinnearbeidshelse på kvinnedominerte arbeidsplasser
- 1219 • Styrke Kvinnehelsehuset i Bergen
- 1220

## 1221 Sosiale tjenester

### 1222 Barnevern: En trygg by for de minste

1223 Alle barn har krav på en trygg oppvekst. Arbeiderpartiet vil sørge for at kommunen klarer  
 1224 å fange opp sårbare barn og familier så tidlig som mulig. Målet vårt er at familier skal få  
 1225 hjelp og at færre barn og unge blir utsatt for omsorgssvikt. De fleste som får hjelp av  
 1226 barnevernet, får dette gjennom veiledning og hjelp i hjemmet. Vi trenger et sterkt  
 1227 barnevern både for å gi faglig bistand til dem som møter utsatte barn, og for å kunne gi  
 1228 tidlig og rett hjelp til barn og unge. Barns stemme skal bli hørt og vektlagt, og vi ønsker  
 1229 flere medarbeidere i barnevernet med flerkulturell kompetanse.

1230  
 1231 Barnevernet er noe av det mest komplekse som kommunen har ansvar for.  
 1232 Arbeiderpartiet mener at oppfølging av barn som er utsatt for omsorgssvikt ikke egner  
 1233 seg for konkurranseutsetting og privatisering. Vi mener derfor at kommunen må  
 1234 videreutvikle kompetansen på barnevern for å sikre at barn og unge får den beste  
 1235 oppfølgingen.

1236  
 1237 Arbeiderpartiet er opptatt av at ansatte i barneverntjenesten opplever at de er trygge på  
 1238 jobb og kan jobbe med sine kjerneoppgaver. Barneverntjenesten har vært preget av et  
 1239 høyt fravær, sykmeldinger og stort turnover. Vi vil skape bedre rammer for de ansatte og  
 1240 sørge for god tilgang på erfaringsutveksling, veiledning og faglig støtte i  
 1241 arbeidshverdagen.

1242  
 1243 Overgangen til et selvstendig liv kan være utfordrende for mange. Arbeiderpartiet vil  
 1244 derfor bedre ettervernet for ungdommer i barnevernet med tett oppfølging i skole, bolig  
 1245 og arbeid. Arbeiderpartiet vil styrke Utekontakten i Bergen, som har utviklet en unik  
 1246 kompetanse der de når fram til barn og unge der de oppholder seg.

1247

1248 Det er avdekket at kriminelle har hatt sentrale roller i flere private selskaper som selger  
1249 barnevernstjenester til det offentlige. Økokrim peker på at kriminelle nettverk kan bruke  
1250 slike selskaper til å få tilgang til offentlige penger og få innpass i tjenester for sårbare  
1251 barn og unge. Når barnevernstjenester kjøpes fra kommersielle aktører, må kommunen  
1252 derfor ha streng kontroll med hvem som eier, leder og arbeider i virksomhetene. Vi vil  
1253 redusere avhengigheten av kommersielle aktører og bygge sterke offentlige og ideelle  
1254 tilbud.

1255  
1256 Barn som trenger barnevernet, skal møte trygge voksne og tjenester med høy kvalitet.  
1257 Barnas trygghet skal alltid komme først.

1258  
1259 Vi vil:

- 1260 • Sikre barns rettigheter i møte med barneverntjenesten, og bygge opp tilliten til
- 1261 tjenesten i familiene i tett samarbeid med etatens tillitsvalgte og ledere
- 1262 • Være garantisten for en kommunal barnevernstjeneste som ser, lytter og følger
- 1263 opp barn og unge som har blitt utsatt for omsorgssvikt
- 1264 • Ansette flere i faste stillinger
- 1265 • Gi nødvendige rammevilkår til ansatte i førstelinjen.
- 1266 • Styrke etter- og videreutdanningen for medarbeidere i barnevernet
- 1267 • Styrke Utekontakten og lignende tilbud som når barn og unge der de er
- 1268 • Styrke kontrollen med eierskap, ansatte og økonomi hos private aktører for å
- 1269 hindre at kriminelle nettverk får innpass i barnevernet
- 1270 • Redusere bruken av kommersielle barnevernstjenester og prioritere offentlige og
- 1271 ideelle tilbud
- 1272 • Sørge for et godt samspill med ideelle aktører, utnytte ledig kapasitet og sikre
- 1273 barn et godt tilbud raskt

1274

## 1275 **Innsats mot fattigdom**

1276 Altfor mange mennesker i Bergen lever med en økonomi som ikke strekker til. For  
1277 barnefamilier kan det bety at helt grunnleggende behov som mat, klær og bolig blir en  
1278 daglig bekymring, og at barn ikke får delta på fritidsaktiviteter og sosiale arenaer på lik  
1279 linje med andre. Bergen kommune må bidra til at alle innbyggere har mulighet til å leve et  
1280 trygt og verdig liv, og at barnas behov alltid står sentralt når familier trenger hjelp.

1281  
1282 Derfor vil vi lage en ny handlingsplan mot fattigdom i Bergen. Planen skal styrke den  
1283 økonomiske tryggheten for familier som har lite å leve av, gjøre hjelpen fra kommunen og  
1284 Nav mer forutsigbar og sørge for at flere får hjelp før økonomiske problemer vokser seg  
1285 store. Samtidig skal vi styrke samarbeidet med og støtten til frivillige organisasjoner som  
1286 hver dag hjelper mennesker som har det vanskelig. Disse organisasjonene er et viktig  
1287 supplement til kommunens tjenester og bidrar med både praktisk hjelp, fellesskap og  
1288 støtte til mennesker som ellers kan falle utenfor.

1289  
1290 Kommunen kan bidra til å hjelpe mange ved å styrke tilgangen på økonomisk rådgivning,  
1291 med en bred målgruppe. Det er også viktig at kommunen skjermer fattige barns mulighet  
1292 til å jobbe og tjene egne penger. Hjemmeboende barn som jobber må få beholde lønnen  
1293 sin uten at den regnes inn i husstandsinntekten.

1294  
1295  
1296  
1297  
1298  
1299  
1300  
1301  
1302  
1303  
1304  
1305  
1306  
1307  
1308  
1309  
1310  
1311  
1312  
1313  
1314  
  
1315  
1316  
1317  
1318  
1319  
1320  
1321  
1322  
1323  
1324  
1325  
1326  
1327  
1328  
1329  
1330  
1331  
1332  
1333  
1334  
1335  
1336  
1337  
1338  
1339

Arbeiderpartiet ønsker å redusere antallet langtidsmottakere av sosialhjelp, og gi folk mer ansvar og styring over egen økonomi. Vi vil utrede om en ny ordning for kommunal bostøtte til folk som leier privat kan bidra til dette.

Vi vil:

- Lage en oppdatert handlingsplan for å bekjempe fattigdom i Bergen
- Sette sosialhjelpssatser for barnefamilier på et nivå som dekker faktiske levekostnader i Bergen
- Sikre at barnas behov for mat, klær, fritidsaktiviteter og sosial deltakelse alltid vurderes særskilt i Navs vedtak, og at vedtakene gir familier økonomisk forutsigbarhet
- Sørge for at Nav i Bergen har tydelige retningslinjer som ivaretar barnets beste og en akseptabel levestandard i alle saker som berører barnefamilier
- Vurdere å etablere en kommunal vakttelefon for kriser utenfor arbeidstid, der enkeltpersoner kan ta kontakt for hjelp
- Vurdere etablering av lavterskel økonomisk rådgivning i tillegg til eksisterende gjeldsrådgivning, med fokus på tidlig forebygging
- Sikre at familier med kommunal bostøtte ikke straffes økonomisk når barn jobber
- Utrede en mulighet for bostøtte også for folk som leier privat

### Kommunale boliger

En trygg bolig er grunnleggende for et godt liv. Bolig handler om helse, arbeid, økonomi og gode oppvekstvilkår. Samtidig gjør høye boutgifter, dyrere mat og økte kostnader hverdagen vanskeligere for mange i Bergen. Dette rammer særlig barnefamilier og de som har minst fra før. Arbeiderpartiet vil sørge for flere kommunale boliger, og sikre trygge og verdige tilbud til bostedsløse.

Utrygge, trange eller midlertidige boforhold rammer barns helse, skolehverdag og trivsel, og øker risikoen for utenforskap. Når barn lever uten fast bosted, er dette et alvorlig brudd med prinsippet om barnets beste. Vi vil sikre trygge og egnede boliger for barnefamilier. Kommunale boliger må bygges med bedre geografisk spredning i byen og i tettere samarbeid med utbyggerne.

Arbeiderpartiet vil jobbe for at flere kvalifiserer seg til startlån, redusere behandlingstiden og gjøre overgangen fra kommunal bolig til egen bolig tryggere.

Mange har begrenset kjennskap til systemene eller står i en krevende livssituasjon. Derfor trenger kommunen tilstrekkelige ressurser og dedikerte ansatte som kan gi individuell veiledning og følge folk over tid.

For mennesker i sårbare livssituasjoner er også helhetlig oppfølging avgjørende. Overgangen etter behandling og soning må bli tryggere. Ingen skal skrives ut eller løslates til ingenting. Bolig og nødvendig oppfølging må være på plass.

Vi vil:

- 1340 • Gjenetablere Boligetaten med tydelig mandat og styrket bemanning.
- 1341 • Redusere behandlingstiden for startlån, og styrke oppfølging/veiledning av søkere
- 1342 • Bygge flere boliger til vanskeligstilte, og jobbe for å fjerne den kommunale
- 1343 boligkøen.
- 1344 • Sikre bedre geografisk spredning av kommunal boligmasse i Bergen
- 1345 • Prioriterer barnefamilier i tildeling av kommunale boliger, redusere bruken av
- 1346 midlertidige botilbud og sikre rask overgang til varige løsninger
- 1347 • Sikre at kommunale boliger holder god standard og er egnet for barn
- 1348 • Lage en egen innsats mot trangboddhet i områdesatsningene, der barnefamilier
- 1349 som bor for trangt får raskere vurdering til større kommunal bolig, startlån/leie-til-
- 1350 eie eller annen egnet boligoppfølging.
- 1351 • Sikre en bredde i tilbudet på kommunale boliger, slik at familier kan bli boende i
- 1352 sitt nærmiljø, selv ved endret livssituasjon.
- 1353 • Jobbe for et velfungerende akuttovernattingstilbud
- 1354 • Støtte opp om initiativet til et tverrfaglig oppfølgingsteam etter soning, i
- 1355 samarbeid mellom kommunen, statlige etater og ideelle aktører
- 1356

## 1357 Innsats mot vold og overgrep

1358 Vold i nære relasjoner er et alvorlig samfunnsproblem. Den nasjonale  
 1359 opptrappingsplanen mot vold og overgrep mot barn og vold i nære relasjoner må følges  
 1360 opp både nasjonalt og lokalt, slik at voldsutsatte får rask hjelp, trygghet og mulighet til å  
 1361 etablere et selvstendig liv.

1362  
 1363 For mange innebærer det stor risiko og økonomisk usikkerhet å bryte ut av et voldelig  
 1364 forhold. Ingen skal måtte bli værende fordi alternativet er fattigdom, utrygghet eller  
 1365 mangel på bolig og støtte.

1366  
 1367 Kommunen har en sentral rolle i forebygging og oppfølging. Bergen kommunes  
 1368 handlingsplan mot vold og overgrep i nære relasjoner må oppdateres for å sikre  
 1369 koordinering og god kompetanse om vold i nære relasjoner i blant annet  
 1370 helsetjenestene, NAV, barnehagene, skolene og eldreomsorgen.

1371  
 1372 Vi vil:

- 1373 • Sette inn tiltak for å forebygge og avdekke vold og overgrep mot barn, inkludert på
- 1374 nett og i nære relasjoner
- 1375 • Sikre rask og helhetlig hjelp når vold eller overgrep avdekkes, og at ansatte har
- 1376 kunnskap og kompetanse til å hjelpe utsatte barn
- 1377 • Bruke barnets første 1000 dager til å bygge trygge relasjoner rundt familien
- 1378 gjennom foreldreveiledning, hjemmebesøk og tilgjengelige helsestasjoner
- 1379 • Utarbeide kompetansekrav om vold mot kvinner i kommunale tjenester og styrke
- 1380 kompetansen om kvinnehelse og overgrep i samarbeid med ideell og frivillig
- 1381 sektor
- 1382 • Sikre at alle i kommunen har tilgang til krisesentertilbud og en egen
- 1383 voldskoordinator som sørger for at voldsutsatte får hjelpen de trenger
- 1384

## 1385 **Byutvikling og boligpolitikk**

### 1386 **Ambisjoner for Bergen**

1387 Bergen skal være en god by å bo i, og et sted som folk har lyst til å flytte til. En  
1388 bærekraftig, inkluderende og universelt utformet by med gode nabolag og sterk offentlig  
1389 infrastruktur. For Arbeiderpartiet handler byutvikling om hvordan vi kan bygge en best  
1390 mulig by for flest mulig mennesker. Vi ønsker en byutvikling som kombinerer sosial  
1391 rettferdighet, sterke offentlige tjenester og bærekraftige transportløsninger.

1392  
1393 Kommunen skal stå i front for gode prosesser, og det skal være attraktivt å bidra til  
1394 byutviklingen i Bergen kommune. Kommunal planlegging skal sammen med private  
1395 initiativ legge rammene for at byen skal vokse og utvikle seg.

1396  
1397 Bergen skal føre en aktiv boligpolitikk som bidrar til levende nabolag og stabile  
1398 lokalsamfunn. Målet må være at boliger blir kjøpt av bergensere som skal bo der, ikke av  
1399 investorer som ser på bolig som et finansielt investeringsobjekt.

1400  
1401 Naturen i Norge bygges ned bit for bit, klimaet er i endring, og kommunen må ta grep for  
1402 fremtiden. For Arbeiderpartiet er det ikke en motsetning mellom det å ta vare på natur og  
1403 klima og det å skape arbeidsplasser og bygge en moderne by. Vi må gjøre begge deler, og  
1404 skal vi lykkes med det ene må vi lykkes med det andre også.

1405

### 1406 **Tre grep for et bedre boligmarked**

1407 Alt for mange står utenfor boligmarkedet i Bergen, og det er for vanskelig å komme seg  
1408 inn. Boligprisene er høye, og stiger foreløpig raskere enn andre steder i landet. Samtidig  
1409 har vi et leiemarked ute av kontroll.

1410  
1411 Arbeiderpartiet i Bergen mener at det er helt nødvendig at kommunen tar større og mer  
1412 virkningsfulle grep for å sørge for at det både bygges nok boliger, og for at vanlige folk har  
1413 råd til å kjøpe dem. I tillegg mener vi at tiden nå er inne for at kommunen bidrar direkte til  
1414 å gi byens eldre flere alternativer på boligmarkedet.

1415  
1416 Vår brede boligsatsing bygger på tre hovedgrep vi vil ta i kommende periode for å  
1417 forbedre det bergenske boligmarkedet.

1418  
1419 Det første er Bergen kommune sitt samarbeid med næringslivet i byen vår for å få  
1420 regulert, planlagt og bygget nok boliger. Det trengs en variert boligstruktur som tar  
1421 hensyn til både økonomi, enslige og familier. Vi må ha klare og tydelige regler, som er  
1422 lette å forstå, og som ikke endrer seg hver gang byen får et nytt flertall.

1423  
1424 Det andre grepet er en nysatsing for å sikre at vanlige bergensere har råd til å kjøpe  
1425 boligene som bygges her. Veldig mange har betalingsevne, men mangler egenkapital.  
1426 Ikke minst gjelder dette enslige. Vi vil invitere de største utbyggerne i Bergen til å gå  
1427 sammen om å etablere et felles selskap som skal gi flere en fot innenfor boligmarkedet.

1428 Vi vil tilby boligkjøpere å kjøpe 50 prosent eller mer av en leilighet, leie den andre delen,  
1429 og gradvis kjøpe kommunen og utbyggerne ut.

1430  
1431 Det tredje grepet handler om å skape flere muligheter for eldre som ønsker en enklere  
1432 boligsituasjon. Altfor mange eldre føler seg fanget i en bolig de ikke har helse til å ivareta  
1433 eller økonomi til å kvitte seg med. Vi vil prøve ut et prosjekt der kommunen får bygd ikke-  
1434 kommersielle utleieboliger spesielt for eldre, sentralt plassert og med trivelige bomiljøer  
1435 der de kan leve et aktivt og selvstendig liv.

1436  
1437 Vi vil:

- 1438 • Regulere nok boliger og bidra til raskere utbygging
- 1439 • Etablere et nytt selskap i samarbeid med store utbyggere i Bergen, og spleise på
- 1440 boliger med folk som ellers ikke kommer seg inn på boligmarkedet
- 1441 • Bygge ikke-kommersielle utleieleiligheter for eldre som ønsker et mer lettstelt
- 1442 sted å bo, med andre rundt seg
- 1443 • Utrede etablering av et nytt kommunalt tomteselskap for å ta aktivt grep om
- 1444 framtidige arealer til boligbygging, næringsutvikling og offentlige formål.
- 1445 • Utarbeide en helhetlig boligstrategi for Bergen som viser hvordan byen skal vokse
- 1446 de neste tiårene
- 1447 • Vurdere etablering av en boligstiftelse eller annen ikke-kommersiell aktør for
- 1448 bygging og forvaltning av allmenne utleieboliger
- 1449 • Etablere en støtteordning for leietakere som vurderer å bruke forkjøpsrett ved
- 1450 salg av leiegårder

1451

## 1452 **Steder å være - og attraksjoner**

1453 Det betyr noe hvordan det ser ut rundt oss, og Bergen fortjener bedre enn det byen  
1454 makter nå. Arbeiderpartiet ønsker å skape flere møteplasser og områder der det rett og  
1455 slett er fint å tilbringe tid.

1456  
1457 Det handler om å plassere ut benker og skape byrom og gater. Det handler om lys som  
1458 tilgjengeliggjør mørke områder. Det handler også om å ta bedre vare på Bergen. Vi  
1459 ønsker at hele byen skal skinne, slik at både fastboende og tilreisende får lyst til å bruke  
1460 tiden sin her.

1461  
1462 Og så handler det om å bygge noe nytt. Bergen mangler en stor, gratis attraksjon. Noe  
1463 som trekker barnefamiliene inn fra bydelene til sentrumskjernen. Noe å bruke tiden på  
1464 sammen, som ikke koster penger. Vi vil derfor, etter modell fra København, etablere en  
1465 stor, bemannet lekeplass sentralt i Bergen.

1466  
1467 Bergen har også et ansvar for de eksisterende attraksjonene. I generasjoner har  
1468 bergenserne lekt, lært og sluttet med smokk på Akvariet i Bergen. Arbeiderpartiet ønsker  
1469 å bidra til at Akvariet består også for kommende generasjoner.

1470  
1471 Vi vil:

- 1472 • Ta bedre vare på Bergen, med rydding, vasking og vedlikehold

- 1473 • Stramme opp oppfølging av bussterminaler og annen offentlig infrastruktur for å
- 1474 gjøre det trygt og trivelig å ferdes i hele byen
- 1475 • Arbeide for realisering av byarena på Nygårdstangen
- 1476 • Etablere en stor, bemannet lekeplass sentralt i Bergen
- 1477 • Legge nytt dekke av brostein på Torgalmenningen
- 1478 • Bidra til å bevare og videreutvikle Akvariet i Bergen for fremtiden
- 1479 • Videreutvikle Trikkehall-området og jobbe for daglig drift av museumstrikken
- 1480 mellom Møhlenpris og sentrum i sommerhalvåret
- 1481 • Se på muligheter for å ta i bruk den gamle kiosken under Danmarks plass
- 1482 • Sørge for stell av kommunale blomsterbed i alle bydeler
- 1483 • Jobbe for skilting til turområder fra kollektivknutepunkter og sentrale områder
- 1484 • Etablere en kommunal portal hvor bergenserne kan melde inn forslag om benker,
- 1485 toaletter og annet som gjør det lettere å ta i bruk byrommene
- 1486 • Sikre at byrommene i Bergen er tilgjengelige for alle, og regulere bruk og utleie slik
- 1487 at fellesskapet prioriteres
- 1488

## 1489 Natur og klima

- 1490 Klimaendringene merkes allerede gjennom mer ekstremvær, flom og rasfare. Samtidig
- 1491 øker presset på natur og arealer. Vi må kutte utslipp, tilpasse samfunnet til et endret
- 1492 klima og bruke arealene våre bedre.
- 1493
- 1494 Bergen og Vestlandet har industrien, fagarbeiderne, havnæringene og
- 1495 kunnskapsmiljøene som trengs for å løse klimautfordringer. Arbeiderpartiet ønsker en
- 1496 grønn omstilling som skaper arbeid og utvikling, være realistisk og rettferdig, og gi folk
- 1497 bedre alternativer i hverdagen.
- 1498
- 1499 Naturen i Bergen er under sterkt press. Bergen trenger flere boliger, arbeidsplasser og
- 1500 bedre infrastruktur. Men vi kan ikke fortsette å løse disse behovene ved å bygge ned
- 1501 stadig mer natur. Arbeiderpartiet vil fortsette å styre Bergen etter prinsippet om
- 1502 arealnøytralitet. Bergen skal samlet sett ikke tape mer natur.
- 1503
- 1504 I tillegg til at boligbygging, næringsutvikling og andre legitime og nyttige formål legger
- 1505 beslag på areal har vi en særskilt utfordring i Bergen med ulovlig bygde skogsbilveier.
- 1506 Samlet sett utgjør disse massive inngrep i naturen vår, og vi vil slå hardt ned på de ulovlig
- 1507 bygde veiene. Vi støtter selvsagt bygging av ordinære og lovlige skogsbilveier.
- 1508
- 1509 Arbeiderpartiet vil styrke natur- og friluftslivspolitikken i Bergen og sikre at viktige
- 1510 naturområder, friluftsområder, landbruksarealer, vassdrag og våtmarker ivaretas for
- 1511 framtidige generasjoner. Vi vil sørge for et tydelig regelverk som hindrer konflikter mellom
- 1512 skogbruk, friluftsliv og naturhensyn.
- 1513
- 1514 Vassdrag er viktige leveområder for mange arter, men også en kulturbærer og en sentral
- 1515 del av tilpasningen til et klima med mer nedbør. Vi vil arbeide for å gjenåpne lukkede
- 1516 vassdrag og sikre gode levevilkår for fisk og annet liv. Vassdragene skal også kunne
- 1517 brukes som læringsarenaer for skolene. Byen må også ta ansvar for byutvikling under
- 1518 vann, med fjerning av forurensing på sjøbunn, rensing av kloakk og utslipp.

1519  
 1520 Kommunen skal ta en aktiv rolle i forvaltningen av naturen, blant annet gjennom  
 1521 kartlegging av fremmede og svartelistede arter, tiltak for å redusere hjortebestanden og  
 1522 fortsatt innsats mot ulovlig bossdumping og annen miljøkriminalitet. Vi vil arbeide for  
 1523 langsiktig vern av naturområder som er utsatt for utbyggingspress, i samarbeid med  
 1524 statlige aktører.  
 1525  
 1526 Frivilligheten skal ha gode rammer for å bidra til et tilgjengelig og godt ivaretatt friluftsliv.  
 1527 Vi vil støtte arbeidet med merking og tilrettelegging av turløyper, strandrydding og  
 1528 skjøtsel av natur- og friluftsområder.  
 1529  
 1530 Vi vil:

- 1531 • Styre Bergen etter prinsippet om arealnøytralitet, med mål om at kommunen
- 1532 samlet sett ikke skal ha netto tap av natur
- 1533 • Prioritere gjenbruk av allerede utbygde arealer fremfor nedbygging av natur
- 1534 • Ivareta sammenhengende natur, og stille strengere krav til inngrep i sårbare og
- 1535 verdifulle naturområder
- 1536 • Sikre fortsatt vern av viktige friluftsområder og natur i hele byen, aktivt bruke
- 1537 tilgjengelige virkemidler for å sikre tilgang og god forvaltning, og arbeide inn mot
- 1538 statlige virksomheter for langsiktig vern av natur i byområder med stort
- 1539 utbyggingspress
- 1540 • Stille krav om godkjenning etter plan og bygningsloven for nye skogsbilveier
- 1541 • Sikre at de ansvarlige blir stilt til ansvar for ulovlig bygde skogsbilveier og sørge for
- 1542 retting og opprydding der dette er mulig
- 1543 • Drive en aktiv naturforvaltning gjennom restaurering av ødelagte natur- og
- 1544 våtmarksområder, vern av urskog og gammelskog og restaurering av myr
- 1545 • Styrke vern av vassdrag og jobbe for å åpne opp lukkede vassdrag
- 1546 • Støtte strandrydding og vedlikehold av vann- og våtmarksområder
- 1547 • Redusere lysforurensningen i Bergen
- 1548

## 1549 Kommunal planlegging

1550 Arbeiderpartiet vil at Bergen skal utvikles med varierte og mangfoldige bomiljø i hele  
 1551 byen. Byutviklingen skal være sosialt utjevnende og gi gode grønne områder, universell  
 1552 utforming og boliger for ulike livssituasjoner. Belastningen på natur og klima gjør det  
 1553 nødvendig å bygge tettere. Etterhvert som mange av oss bor på mindre areal, øker også  
 1554 behovet for møteplasser utenfor hjemmet. Kommunen må se prosjekter i samme  
 1555 område i sammenheng og sørge for gode, helhetlige løsninger i dialog med utbyggere.

1556  
 1557 Mange opplever at kommunen gir uklare styringssignaler og bidrar til omkamper. Derfor  
 1558 vil vi innføre en tydelig beslutningslogg i byggesaker, slik at utbyggere får bedre oversikt  
 1559 over hvilke avklaringer og beslutninger som er gjort underveis. Det vil gi større  
 1560 forutsigbarhet, redusere risikoen for at avklarte spørsmål tas opp på nytt og gjøre  
 1561 dialogen mellom kommunen og utbygger mer effektiv.

1562  
 1563 Arbeiderpartiet ønsker en aktiv politisk dialog med næringsliv og utbyggere for tidlige  
 1564 avklaringer og gode løsninger. Prosjekter som er i tråd med overordnede føringer og som

1565 bidrar til god byutvikling, skal prioriteres for å sikre raskere planprosesser. Dette gjelder  
 1566 både offentlige og private planer.

1567

1568 Arkitektur og byform legger rammene for sosialt liv, og Bergen trenger både god  
 1569 ivaretagelse av kulturarven og en særpreget, klimabevisst samtidsarkitektur. Bergen er  
 1570 Norges vakreste by, og vi må sikre at nye bygg i byen vår bygger videre på det. Det er  
 1571 ingen motsetning mellom å bygge vakkert og å bygge effektivt og rimelig som gjør at folk  
 1572 har råd til å kjøpe boligene.

1573

1574 Vi må bruke arealene vi allerede har tatt i bruk bedre. Bynatur skal som hovedregel  
 1575 videreføres, og grå flater prioriteres for utbygging. Arealnøytralitet er et relativt nytt  
 1576 prinsipp i Norge, og det pågår arbeid nasjonalt med metoder og retningslinjer. Bergen  
 1577 skal gå foran og utvikle et praktisk anvendelig system som bygger på faglige, objektive og  
 1578 etterprøvbare kriterier. Vi vil legge til grunn at den som bygger ned natur, også må bidra til  
 1579 å finansiere restaurering og forbedring av natur andre steder i kommunen slik at Bergen  
 1580 samlet sett ikke får et netto tap av natur.

1581

1582 Samtidig må kompensasjon aldri bli en blankofullmakt til å bygge ned verdifull natur. Ny  
 1583 utbygging skal så langt som mulig skje gjennom fortetting, transformasjon og gjenbruk  
 1584 av allerede utbygde arealer. Når inngrep i natur ikke kan unngås, skal naturtapet  
 1585 vurderes grundig og konsekvensene begrenses mest mulig. Natur med særlig høy verdi  
 1586 må ha et særskilt vern mot nedbygging.

1587

1588 Vi vil:

- 1589 • Sikre offentlig styring i byplanleggingen og god samhandling med utbyggere
- 1590 • Etablere hurtigfil for forslag som er i tråd med overordnede planer, og jobbe for å
- 1591 få bort køene for plan- og byggesaker i Bergen kommune
- 1592 • Sikre videreføring av god bergensk byskikk i nye prosjekter, og stille krav til
- 1593 byform, arkitektur og ivaretagelse av kulturminner og kulturmiljø
- 1594 • Sørge for at planlegging tar hensyn til lokalmiljø, byrom, grøntområder og
- 1595 bokvalitet
- 1596 • Sikre at felles rekreasjonsarealer, møteplasser og tilbud til barn, unge og eldre blir
- 1597 ivaretatt i utvikling av nye områder
- 1598 • Legge til rette for oppgradering og påbygg i eksisterende borettslag og sameier,
- 1599 som kan gi flere boliger uten å bygge ned grøntområder
- 1600 • Åpne for bygging av hagehus, som en rimelig, miljøvennlig og inkluderende
- 1601 boform
- 1602 • Legge til rette for ombruk av næringsbygg til boligformål
- 1603 • Legge til rette for medvirkning og engasjement gjennom informasjons- og
- 1604 folkemøter i større planprosesser, og sikre politisk dialog med organisasjoner
- 1605 innen miljø, naturvern, arkitektur, kulturmiljø og kulturminner
- 1606 • Utvikle et system for arealnøytralitet i samarbeid med fagmiljøer,
- 1607 naturvernorganisasjoner, utbyggere og innbyggere
- 1608 • Etablere en oversikt over aktuelle restaureringsområder i Bergen, slik at midler til
- 1609 økologisk kompensasjon brukes målrettet og gir størst mulig effekt for naturen
- 1610 • Skjerpe kommunens innsats for å koordinere utbyggerbidrag og krav om
- 1611 infrastruktur i nye områder

- 1612       • Redusere konflikter og klager ved å gi innbyggere god veiledning før søknader og  
1613       vedtak  
1614       • Innføre beslutningslogg i byggesaker  
1615

## 1616   Bybanen

1617   Bergen skal utvikles og vokse de kommende årene. Veiene våre er allerede fulle, og om  
1618   alle de nye bergenserne skal kjøre bil vil byen stå i stampe. Vi er altså helt avhengig av at  
1619   veksten i persontrafikken ikke skjer med flere og nye biler på veiene våre, men at folk går,  
1620   sykler eller reiser kollektivt. Bybane til Åsane er en forutsetning for den positive  
1621   utviklingen av Bergen.

1622  
1623   Også for den allerede etablerte banen til Flesland er utbygging til Åsane avgjørende.  
1624   Byen vår har i dag bare et halvferdig kollektivsystem. Ved å få en gjennomgående bybane  
1625   fra nord til sør kan vi doble kapasiteten på bybanen, og dermed få plass til langt flere  
1626   reisende enn i dag.

1627  
1628   I mer enn et tiår har de politiske partiene kranglet om traséen for bybanen til Åsane.  
1629   Tiden for krangling er forbi, nå trenger vi handling. Arbeiderpartiet mener vi skal bygge  
1630   bybane til Åsane, og vi forplikter oss til å bygge en best mulig bane for flest mulig  
1631   mennesker. Vi står fullt og helt bak det kompromisset som er inngått, og vi går til valg på  
1632   å bygge bybane i tunnel. Når vårt valgprogram vedtas, er ikke reguleringsarbeidet  
1633   sluttført. Hvis det, mot formodning, skulle vise seg at det ikke er mulig å bygge bybane til  
1634   Åsane i tunnel, enten av tekniske, kollektivfaglige eller økonomiske årsaker, vil vi starte  
1635   byggingen av bybanen til Åsane i tråd med gjeldende reguleringsplan, langs Bryggen.

1636  
1637   Vi vil:

- 1638       • Bygge bybane til Åsane, uansett trasé  
1639       • Deretter bygge bybane videre til flere bydeler  
1640

## 1641   Samferdsel og mobilitet

1642   Bergen er motoren på Vestlandet og skal være pådriver for et godt samferdselssystem  
1643   som knytter Bergen til hele Vestlandet. Vi vil samarbeide med staten, fylket og  
1644   kommunene rundt om gode løsninger for transportnettet i regionen som støtter opp om  
1645   overordnede politiske mål.

1646  
1647   Arbeiderpartiet vil være en sterk og tydelig pådriver for å få gjennomført sentrale  
1648   prosjekter i og rundt Bergen, med vekt på Bybanen, Nordhordlandstunnelen og  
1649   strekningen mellom Bergen og Voss. Sammen vil disse tre prosjektene gi en langt mer  
1650   effektiv og trygg hverdag for byens befolkning.

1651  
1652   Arbeiderpartiet er opptatt av at kollektivtilbudet skal være et reelt og effektivt alternativ  
1653   til bil for innbyggere i alle deler av byen vår. Da må samspillet mellom bybanen og resten  
1654   av kollektivtilbudet fungere så godt som overhodet mulig. Særlig trenger vi flere busser  
1655   innad i bydelene, og et forsterket ekspressbusstilbud i rushtiden.  
1656

1657 Arbeiderpartiet vil arbeide for fortgang i bygging av sykkelveier. Vi må prioritere  
1658 sykkelveier der det er dårlig dekning i dag, og enklere løsninger må vurderes i samarbeid  
1659 med regionale og statlige myndigheter.

1660

1661 Vi vil:

- 1662 • Jobbe for raskest mulig oppstart og gjennomføring av arbeidet med forlenget  
1663 Fløyfjellstunnel og bybane til Åsane
- 1664 • Sørge for rask behandling av reguleringsplanen for Nordhordlandstunnelen, og  
1665 jobbe for snarest mulig oppstart
- 1666 • Jobbe for en snarlig utbedring av Grimesvingene som kan ta mer  
1667 gjennomgangstrafikk utenom Bergen
- 1668 • Være en pådriver for en raskere Bergensbane, gode regionale bussruter, flyruter  
1669 og båtruter, og prioritering av trygge veier og viktige veiprosjekter i regionen
- 1670 • Fortsette å bygge ut et moderne og effektivt kollektivsystem med Bybanen som  
1671 ryggrad og et styrket tilbud med lokal- og ekspressbusser
- 1672 • Jobbe opp mot fylket for å sikre et best mulig rutetilbud i Bergen
- 1673 • Bidra til at Skyss lytter til passasjerer og sjåfører før de gjør endringer i  
1674 rutetilbudet
- 1675 • Samarbeide med fylket om å få på plass flere toaletter for bussjåfører
- 1676 • Drosjer som har oppdrag for Bergen kommune, må tilhøre konvensjonell sentral  
1677 og det må stilles krav om tariffavtale
- 1678 • Redusere antallet elsparkesykler, og stille strengere krav til parkering,  
1679 åpningstider og promillegrense
- 1680 • Prioritere godt og miljøvennlig vedlikehold av veier, gater og kollektivinfrastruktur  
1681 gjennom utslippsfrie maskiner, klimavennlige løsninger og effektiv vinterdrift
- 1682 • Ha en parkeringsnorm som bidrar til mindre personbiltrafikk, samtidig som  
1683 næringsliv, omsorgs- og servicefunksjoner sikres nødvendig parkering

1684

## 1685 Korttidsutleie

1686 Bergen skal være en by med et variert overnattingstilbud, men korttidsutleie via digitale  
1687 plattformer må reguleres slik at det ikke ødelegger bomiljøet eller undergraver seriøse  
1688 aktører i reiselivsnæringen. Arbeiderpartiet vil styrke kommunens oppfølging av  
1689 kommersiell korttidsutleie i boligområder, samtidig som vanlige innbyggere fortsatt skal  
1690 ha mulighet til å leie ut sitt eget hjem når de selv ikke bruker det.

1691

1692 Vi vil:

- 1693 • Innføre et register for korttidsutleie, slik at omfanget av utleie kan kartlegges og  
1694 følges opp
- 1695 • Sette et tak på antall dager per år en bolig kan leies ut med korttidsleie, med  
1696 mulighet for å søke om særskilt unntak
- 1697 • Styrke kommunens kapasitet til tilsyn med kommersiell korttidsutleie, for raskt å  
1698 kunne ta tak i saker der korttidsutleien bærer preg av «hotellvirksomhet»
- 1699 • Sikre deling av informasjon om korttidsutleie mellom offentlige etater
- 1700 • Arbeide for en tydeligere grensedracting mellom lovlig og ulovlig utleie
- 1701 • Utrede en lokal lisensordning for utleievirksomhet

1702

## 1703 **Levende bydeler**

1704 Byutvikling handler om overordnede samfunnsmål, men samtidig om det helt nære. Vi  
1705 har en byutviklingspolitikk for hele byen, men også helt konkrete saker lokalt i bydelene.

1706

## 1707 **VÅR PLAN FOR ARNA**

1708 Arbeiderpartiet vil bygge fremtidens Arna på Arnas premisser.

1709

1710 Vi vil blant annet:

- 1711 • Bygge flere boliger i Arna for å utvikle bydelen videre
- 1712 • Få fart på transformasjonen av Storanaset
- 1713 • Få fremdrift for bygging av sykkelveien mellom Indre Arna og Ytre Arna og fra Ytre  
1714 Arna mot Breistein
- 1715 • Ikke stenge Lakslia for biltrafikk før gode alternativer er på plass
- 1716 • Ta vare på gårdsdrift, matjord og utmark på strekningen mellom Arna og Vågsbotn

1717

## 1718 **VÅR PLAN FOR BERGENHUS**

1719 Bergenhus er sentrum for hele byen, men skal også være til for de som bor der.

1720

1721 Vi vil blant annet:

- 1722 • Oppgradere fortau og gangveier i sentrum slik at alle kan bruke dem
- 1723 • Legge til rette for flere gatetun og gater uten gjennomgående trafikk i sentrum
- 1724 • Jobbe for sammenhengende sykkelvei gjennom sentrum
- 1725 • Bygge ut flere lekeplasser og ta vare på eksisterende parker
- 1726 • Samhandle tett med næringsdrivende i bydelen når områder og veier skal  
1727 utbedres for å sikre gode driftsvilkår og trygghet for arbeidsplasser

1728

## 1729 **VÅR PLAN FOR FANA OG YTREBYGDA**

1730 Fana og Ytrebygda er kultur og natur. Vi er høye fjell, dype fjorder, og på godværsdager  
1731 ser vi havet også. Vi er industri og landbruk. Vi er bygd og by. Vi er et Norge i miniatyr.

1732

1733 Vi vil blant annet:

- 1734 • Jobbe for bedre og mer effektivt kollektivtilbud og trygge skoleveier.
- 1735 • Ta vare på naturområder i bydelen og jobbe for en bærekraftig flomsikring av  
1736 Nesttunvassdraget som ivaretar fiskebestanden og bidrar til omgivelsene.
- 1737 • Bidra til at Nesttun kan utvikles som sentrumsområde for Bergen sør.
- 1738 • Sikre naturområdene generelt, og de store skogsområdene spesielt, i Fana og  
1739 Ytrebygda for fremtidige generasjoner.
- 1740 • Være en aktiv og positiv støttespiller for Arboretet
- 1741 • Bidra til videre drift av nabolagshuset på Paradis, og støtte opp om lignende  
1742 initiativ i lokalsamfunnene i Fana og Ytrebygda.

1743

## 1744 VÅR PLAN FOR FYLLINGSDALEN

1745 Fyllingsdalen er den best planlagte bydelen i Bergen. Det forplikter når kommunen skal  
1746 legge til rette for ny utvikling.

1747  
1748 Vi vil blant annet:

- 1749 • Anlegge midlertidig aktivitetspark på arealet mellom Oasen og Fyllingsdalen
- 1750 terminal i påvente av annen bruk
- 1751 • På sikt arbeide for å bygge Bybanen til Spelhaugen og utvikle området med
- 1752 boliger for ulike grupper og flere arbeidsplasser.
- 1753 • Bevare og utvikle de sammenhengende grøntområdene i Fyllingsdalen
- 1754 • Jobbe for mer sykkelparkering og muligheter for elbillading i Fyllingsdalen.
- 1755 • Oppgradere Ortuparken, utvikle nærmiljøanlegg på Helgeplassen og sikre varig
- 1756 vern av Kanadaskogen.

1757

## 1758 VÅR PLAN FOR LAKSEVÅG OG LODDEFJORD

1759 Laksevåg er en bydel, som egentlig er to, hvor mangfoldet er stort og menneskene som  
1760 bor der har hjerterom for hverandre. Bydelen har sterke lokalsamfunn og rik  
1761 industrihistorie. Arbeiderpartiet vil bevare det beste ved bydelen vår, sikre at  
1762 innbyggerne blir hørt og legge til rette for en trygg og positiv utvikling av nærmiljøene  
1763 våre.

1764  
1765 Vi vil blant annet:

- 1766 • Jobbe tett sammen med Forsvaret om infrastruktur rundt Haakonssvern,
- 1767 beredskap og utbygging
- 1768 • Legge til rette for å samle nødetatene i bydelen
- 1769 • Jobbe for gode løsninger for bybane og kollektivutbygging på Laksevåg
- 1770 • Ta vare på kulturminner og jobbe for å ivareta Laksevåg sitt særpreg samtidig som
- 1771 bydelen blir enda bedre
- 1772 • Vurdere å etablere en gang- og sykkelforbindelse fra den nye turstien rundt
- 1773 Storavatnet og bort til «Demningen» innerst i Vestre Vadmyra
- 1774 • Etablere en turvei rundt Bjørndalspollen, skjermet for trafikk og med badeplass
- 1775 innerst i pollen
- 1776 • Videreføre og styrke områdesatsingen

1777

## 1778 VÅR PLAN FOR ÅRSTAD

1779 Årstad er en sammensatt og unik bydel som viser tydelige spor av hvordan Bergen har  
1780 utviklet seg og utvidet seg. Det skal den også være i fremtiden.

1781  
1782 Vi vil blant annet:

- 1783 • Sikre at Årstad fortsetter å være en bydel for alle samfunnslag og aldersgrupper
- 1784 • Legge til rette for et byromsløft for barn og unge
- 1785 • Ivareta nærnatur og kulturmiljø i bydelen, herunder store trær og villastrøk
- 1786 • Lage flere og bedre skiltede tilkomstveier opp og ned fra Løgstien

- 1787 • Jobbe for at man skal kunne bo i Årstad bydel også uten bil, med økt
- 1788 tilrettelegging for gange og sykkel.
- 1789 • Sikre fremdrift i planene om utbedring av Nattlandsveien, og om planlagt
- 1790 sykkelprioritet mellom Hagerups vei og Nymark
- 1791 • Ønske nye bydelsbeboere på Mindemyren velkommen og styrke tverrforbindelser
- 1792 som kobler eksisterende bebyggelse til det nye byområdet
- 1793 • Sørge for god fremtidig arealbruk på Mannsverk når dagens bussterminal avvikles
- 1794 • Vurdere innføring av boligsoneparkering i nye områder i bydelen for å avvikle
- 1795 fremmedparkering og sikre parkeringsmuligheter for beboere i området.
- 1796 • Legge til rette for bildeling med lademuligheter for private og delebiler
- 1797

## 1798 VÅR PLAN FOR ÅSANE

1799 Åsane er en bydel med gode nabolag, variert næringsliv, aktiv frivillighet og flott natur.  
 1800 Arbeiderpartiet vil utvikle bydelen for framtiden, og samtidig ta vare på det som gjør  
 1801 Åsane til et bra sted i dag.

1802  
 1803 Vi vil blant annet:

- 1804 • Vurdere strakstiltak for å avhjelpe køproblemene til/fra sentrum i påvente av
- 1805 bybanen
- 1806 • Gi kollektivtilbudet et stort løft, med bybane og styrking av lokal- og
- 1807 ekspressbusser
- 1808 • Støtte opp om planene om kino, torg, konferansehotell og boliger på Åsane
- 1809 senter
- 1810 • Bygge park og lekeplass på C-tomten, og jobbe for en bred bro over motorveien
- 1811 mot Åsane senter
- 1812 • Komme videre med planene for en ny bydel rundt Liavannet på Nyborg, med mer
- 1813 grønt, varierte boliger og plass til fremtidige kommunale tilbud som skole og
- 1814 sykehjem
- 1815 • Sikre fremtidsrettet utvikling av næringsarealer og arbeidsplasser i Åsane
- 1816 • Få Dalaelven fram i lyset som natur- og rekreasjonsområde
- 1817 • Sikre varig vern av Åstveitskogen
- 1818 • Fullføre sykkelveien i Salhusveien
- 1819 • Jobbe for bedre trafikkisikring langs skoleveier